

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

PENKTIEJI METAI

Kaina 1/9

Adelaide, 1952 m. liepos 14 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Nr. 14(100)

3 SMŪGIAI SOVIETAMS

Niekas daugiau neabejoja, kad Trečiasis Pasaulinis Karas, tiek "šaltas", tiek ir "karštas" (Korėjoje) — jau egzistuojanti tikrėybė. Šalti, negyvenimiški ir nerealūs juridiniai ar panašūs momentai tėra beprasmiškas formalumas.

Iki šiol šitame kare puolė tikta Sovietai. Tačiau pastarųjų dienų įvykiai parodė malonų lūžį: Vakariai tai yra esmėje

Jungtinės Amerikos Valstybės perėjo į ofensyvą!

Tos ofensyvos pradžia rodo jau visa eilė daugiau ar mažiau reikšmingų įvykių, tačiau labiausiai tas išryškėjo, kai Jungtinės Valstybės priešui sudavė tris skaudžius smūgius. Labiausiai apčiuopiamas smūgis tai, be abejo, bus Vašingtono įsakymu pradėtos bombarduoti Suiho hidroelektrinės jėganės prie Yalu upės ant Šiaurinės Korėjos bei Mandžiurijos pasienio. Ligi šiol laikytasi taktikos jokiū būdu neįsivelti į platesnį konfliktą Azijoje ir nebombarduoti tų svabių jėgainių, kurios elektra aprūpina ir Kiniją ir net kai kurias Sibiro dalis. Taigi, įsakymas bombarduoti aiškiai jau rodo neabejotiną lūžį Vašingtono galvosenoje, kur, matyt, įsitikinta, kad nuolaidomis ir "glostymu" su komunistais nesūsitaris. Bombardavimai visiškai sunaikino 13 jėgainių ir pasekmės jau, atrodo, jaučiasi net taikos derybose, kur komunistų atstovai pradeda užimti daug sukalbamesnę poziciją.

Antrasis Trečiojo Pasaulinio Karo

smūgis Sovietams, kuris yra ne mažiau skaudus, tik gal dar toliau pramatantis, gi mums, lietuviams, ypatingai svarbus, yra viešas ir formalus Jungtinių Valstybių kaltinimas, kad

Sovietų Sąjungoje egzistuoja vergija!

Birželio 29 dieną Jungtinių Valstybių delegacija įteikė Jungtinių Tautų Priverčiamojo Darbo Komitetui memorandumą, kartu su apie 20.000 dokumentų (kurie siekė 3 pėdas aukščio), įrodančiu, kad Sovietų Sąjungoje egzistuoja vergija. Įrodomoji medžiaga teigia, kad —

* priverčiamas darbas Sovietuose praktikuojamas nuo pat komunistų režimo pradžios;

* tikslus kalinių skaičius darbo ir koncentracijos stovyklose yra griežtai saugoma Sovietų paslaptis, tačiau Vakarų duomenimis tas skaičius nėra mažesnis kaip 2,5 milijono ir gali siekti iki 24 milijonų;

* nors pagal Sovietų teorijas stovyklos yra skirtos žmonių "perauklėjimui", tačiau praktikoje jos tetarauja brutaliais bausmės įvykdymui su nežmoniškais gyvenimo sąlygomis, bado dieta, be jokios medicinos priežiūros ir t. t.

* viena sovietinės vergijos priežasčių yra MVD (NKVD) rankose sutelkta jėga kaip politinės policijos ir plataus masto ūkinio vieneto, kuriam pavesta atlikti visas didžiausias stovybas krašte neapmokamo priverčiamo darbo priemonėmis, tai yra pusvelčiui.

Šitas Jungtinių Valstybių delegacijos žingsnis gali turėti labai toli siekiančių pasekų. Aišku, kad šitas klausimas vien tikta Priverčiamojo Darbo Komisijos ribose neišsisteks. Anksčiau ar vėliau visas klausimas pateks į UNO pilnates sesiją. O tai ilgainiui gali reikšti visišką Sovietų ir kitų komunistinių-satelitinių kraštų atkritimą iš Jungtinių Tautų.

Trečias smūgis priešui smeigtas jau grynai propagandinėje srityje. Jungtinių Valstybių Kongreso Ypatingoji Komisija Katyno žudynėms tirti Kongresui įteikė savo raportą, kuriuo be jokios abejonės įrodoma, kad

Katyno žudynes įvykdė Sovietai!

Mums, gal būt, niekadoms nekilo jokių rimtų abejonų dėl Katyno žudynių kaltininko. Nekilo abejonų, atrodo, nė patiems lenkams, tačiau Vakaruose, kurie taip ilgai su Sovietais žaidė juokingą "draugystės" žaidimą, tokiems rimties kaltinimams reikėjo rimtų įrodymų. Dabar Ypatingoji Kongreso Komisija tuos įrodymus patiekė. Komisija apklausinėjo virš 150 asmeninių liudininkų Amerikoje ir Europoje ir įrodomoji medžiaga yra nesugriaunama!

Taigi, ofensyva jau prasidėjo! Flirtavimo su Sovietais ir jų glostymo politika, atrodo, baigėsi negrįžtamai. Ir tenka apgailestauti, kad užtruko tiek daug laiko iki Vakarų "viešojo opinija" buvo nukreipta teisybės linkme.

ŽVILGSNIAI PRO GELEŽINĘ UŽDANGĄ:

Paversta Tauta

"Lietuvių Tautinė Katalikų Bažnyčia?"

Iš Lietuvos pasiekiančios žinios rodo, kad bolševikai įvairiomis priemonėmis stengiasi suorganizuoti taip vadinamą "Lietuvių Tautinę Katalikų Bažnyčią", kad lietuvius — katalikus bent formaliai atskirtų nuo didžiausio dar likusio jų ryšio su Vakariais per Romos Katalikų Bažnyčią.

Pranešama, kad kovo-balandžio mėnesiais mažiausiai keturis kartus lietuviai katalikai dvasininkai buvo iškviesti į komunistų partijos vykdomojo komiteto būstinę. Kunigams teko kalbėtis su partijos generaliniu sekretorium Sniečkom, tikyby departamento direktorium B. Pušiniu ir Smirnovu, kuris yra MGB/OSZ viršininku.

Į kunigus buvo daromas didelis spaudimas, kad remtų taip vadinamo "Lietuvių Katalikų Piliečių" komiteto sudarymą, kuris savo keliu turėtų paskelbti ir "tautinės bažnyčios įsteigimą".

Tuo tarpu nėra žinoma, ar lietuviai kunigai šitam spaudimui pasidavė.

Daug "vertingų" knygų į Lietuvą.

"LTSR" mokslų akademijos Centrinė biblioteka gavusi iš įvairių sąjunginių ir satelitinių "respublikų" visą eilę — giriamasi, kad per vieną dieną net išstiga 320 egzempliorių — knygų. Jų tarpe yra pavadinimai kaip "Rusų biologai — evolucionistai iki Darvino", Mendeljevo raštų XXI tomas ir kt.

Matant, kokiais pseudo-moksliniais veikalais Lietuvos jaunimas dabar yra "mokslinamas", neabejotina, kad Lietuvai ateityje ypatingai truks paruoštų specialistų.

Religinis gyvenimas — į katakombas.

Lenkų laikraštis "Tygodnik Kolticki" Nr. 42 rašo, kad tikybinis gyvenimas Lietuvoje nuėjo į pogrindį — XX amžiaus katakombas. Dvasiškią persekiojama, bažnyčios uždarinėjamos. Vilniuje "Aušros Vartų" broma panaikinta. Senieji namai, buvę "Aušros Vartų" pamatu, nugriauti. Jų vietoje pastatyti didžiulių namų blokai.

Kaune iš 21 bažnyčios likę tik 2 (nerašo kurios). Kitos panaudotos komunistinio ūkio reikalams. Jėzuitų bažnyčia paversta sandėliu daiktų, atimtų iš ištremtųjų į Sibirą. Jais aprūpinami azijatiški imigrantai. Tėvų Marijonų bažnyčia paversta karišku sandėliu. Prisikėlimo bažnyčioje įsteigta vieša biblioteka. Kitos bažnyčios paverstos kinais, teatrais ir šokių salėmis. Visame krašte naikinamos bažnyčios, koplyčios, kryžiai ir kapinės. Kur kapinės paliktos — nuverčiami kryžiai ir paminklai. Jei didesni paminklai paliekami nesunaikintais, tai juose panaikinami religiniai ženklai, o jų vietoje įdedami komunistinių vadų atvaizdai.

LIETUVIŲ TEATRAS-STUDIJA

Adelaideje

1952 m. rugpjūčio 9 d.

Masonų rūmų salėje, North Terrace
premjera

"R. U. R."

K. Čapeko 3 v. ir epilogo drama
vertė G. Kemerienė

Pastatymas J. Gučiaus

Dailininkas A. Marčiulionis

Dalyvauja: S. Kaniėnė, G. Matulevičienė, Z. Petkūnaitė, B. Bakšinskas, A. Gutis, L. Karmazinas, Z. Kučinskas, A. Petrikas, B. Rainys, V. Ratkevičius N. Skidzevičius, P. Stimbursas, A. Trinka, V. Užubalis.

Vaidinimo pradžia 7 val. vakaro.

Bilietai gaunami sekmadieniais, liepos 20 ir rugpjūčio 2 d. šv. Juozapo bažnyčios salėje prieš pamaldas ir po pamaldų.

Anonsas: 1952 m. rugpjūčio 16 d. toje pat salėje kartojama

VIRŠININKAI

5 paveikslų ir epilogo sekant V. Kudirkos satyrą.

PREZIDENTAS TRUMANAS NORI PAGALBOS

Prezidentas Trumanas padarė prašymą Kongresui, kurį jis pats pavadinavo savo paskutiniu (kaip J. A. V. prezidento) pranešimu, liečiančiu J. A. V. bių padėtį kitų Jungtinių tautų tarpe. Kitų tautų pagelba Korėjoje esanti nepaprastai ribota, ir visa našta gulanti ant Jungtinių Valstybių pečių, kas ir kelia prezidento susirūpinimą. Amerika norėtų daugiau paramos iš kitų UNO narių, gi tuo tarpu statistika parodė, kad Korėjoje Amerika teikia 50% sausumos jėgų, 86% jūros pajėgų ir 93% aviacijos. Amerikiečių spauda praneša, kad sudėjęs amerikiečių ir Pietų Korėjos pajėgas, kitos visos tautos lieka tik su 9,68% sausumos pajėgų, 6,66% laivyno ir 0,67% aviacijos pajėgų Korėjos fronte.

Prezidentas Trumanas pareiškė, kad tie amerikiečiai, kurie nori visiškai pasitraukti iš UNO ir imtis tik savo iniciatyvos advokatauja pasauliniam karui. Kai kurie "akli" vada, sako prezidentas, savo "partizaninėmis" atakomis griovė pasaulio pasitikėjimą Jungtinėmis Tautomis. Prez. Trumanas nepaminėjo jokių pavardžių, bet praityje panašiais žodžiais buvo kritikavęs tokius respublikonus, kaip sen. Taftą, gen. Mc Arthurą ir ex-prezidentą Hooverį.

PENKIASDEŠIMTASIS SOVIETŲ VETO

Pastaruoju metu Sov. Sąjunga yra padariusi nemaža priekaištų ir net kaltinimų Jungt. Tautoms, tvirtindama, kad Korėjos fronte esąs vedamas bakterijologinis karas. Kai JAV-bės pareikalavo sudaryti komisiją iš Tarptautinio Raud. Kryžiaus atstovų ir įvairių mokslininkų šiems katinimams iširti, ponas Malikas pasakė "veto". JAV-bės tuoj pat pasiūlė, kad atsižvelgiant į tokį Maliko pasiūlymą, Saugumo Taryba turėtų atmeti sovietų kaltinimus, kaip visiškai nepagrįstus ir melagingus. M. Malikas į tai atsakė dar vienu veto, pareiškdamas, kad joks nutarimas tuo klausimu negali būti padarytas nedalyvaujant kiniečių ir komunistinės Šiaurės Korėjos atstovams...

Šis veto buvo jau penkiasdešimtas, tačiau pirmasis šiais metais.

Britų delegatas, Sir. Galdwyn Jebb, tuo klausimu pasakė:

"Šie apkaltinimai yra melagingi, ir Sov. Sąjunga pati tai žino. Jie buvo padaryti tam, kad dar daugiau neapykantos sukeltų Sov. Rusijos gyventojų tarpe visam Vakarų pasauliui, o taip pat ir tam, kad net ir laisvajame pasaulyje kiltų įvairiausi įtarimai."

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS
— pagelbėti pirkinėjantis —
KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVEJĄ
Jis nurodys Jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.
Ten Jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co Limited

SENI IR NAUJI
MOTOCIKLAI

LENGVIAUSIOS
IŠSIMOKĖJIMO
SALYGOS ADE-
LAIDĖJE.

Lietuviams rodomas malonus dėmesys. Mes nemokamai Jums sutvarkysime registracijos ir kitus formalumus.

Auto Resales

91 Gouger St., Adelaide, SA

L. L. Tredrea

10 ir 51 CENTRAL MARKET ARCADE, ADELAIDE

NAUJI IR SENI DRABUŽIAI
BEI NAMŲ APYVOKOS REIKMENYS.
DRABUŽIŲ IŠPARDAVIMAS

* Darbinės liemenės po 1/0 | * Kostumai nuo .. 50/0
* Darbiniai švarkai po 10/0 | * Paltai po 10/0

Visuose reikaluose Jums padeda
JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokeriopa informacija. — Kalbinė pagalba ir reikalų sutvarkymas įstaigose
Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2 — 5 val. p. p. 15 Manchester Unity Building 160 Castlereagh Street Sydney Tel.: M4878	Kasdien 6 — 8 val. vak. — 10 Peel St. Kirribilli, Sydney Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O. NSW

Mes sveikiname Jus atvykusius į šitą kraštą ir tikime, kad visi tapsite laimingais australais!

A. FREEMAN & SON

160 Unley Road, U N L E Y, South Australia
VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RUBŲ SPECIALISTAI

Visa eilė naujųjų australų klientų yra patenkinti mūsų patarnavimais, nes būdami priemiestyje, mokame žemą nuomą ir galime pasiūlyti aukštesnės kokybės prekes už žemesnę kainą.

Megaw & Hogg

127 King William Street
Adelaide (prieš Town Hall)

Naujieji australai šiuo yra maloniai kviečiami apžiūrėti platų pasirinkimą įvairiausių vartotų baldų. Lovos, spintos, foteliai ir sofos, virtuvės baldai, kilimai, matracai...

ATDARA ŠEŠTADIENIAIS NUO 9 iki 11.30 RYTO

Maskvos politiniai zigzagai

Bolševikai, pagrobę valdžią Rusijoje, dvidešimt metų skleidė propagandą užsienyje, kad sukeltų pasaulinę revoliuciją. Tas nepavyko. Tada ėmė savo dotkritną plėsti ginklo pagalbą, pradėdami karą su Suomija. Karas Sovietams kainavo apie 500.000 žmonių. Suomiai, paskelbtais daviniais, turėjo apie 45.000 nuostolių žmonėmis. Antras Sovietų Sąjungos karas su Vokietija, pasėka 1939 metų Molotovo-Ribbentropo pakto, kainavo daug daugiau ir tik dėl nevykusios vokiečių politikos vos nesužlugdė komunistinio režimo. Tačiau, aplinkybėms susidėjus, jau ne komunistinis režimas, o Sovietų Rusija pasiekė didžiausių politinių laimėjimų, paimdama į savo kontrolę ne tik Rytų Europą, bet ir Kiniją, tačiau vis dar nepasiekė savo tikslo — pasaulinės revoliucijos. Bet praktika parodė, kad politinėmis kombinacijomis komunistai pasiekė daugiau ir daug pigiau negu karu. Todėl pokariniiais laikais buvo mestos visos jėgos stiprinti komunistines partijas demokratiškuose kraštuose, kad per jas pasiektų savo tikslą.

Tačiau, nežiūrint metamų milžiniškų sumų instruktavimui ir propagandai, komunistinis kvaitalas po truputį blaškosi. Net tokiose komunistinėse tvirtovėse, kaip Prancūzija ir Italija, komunistų skaičius mažėja. Prie to, gal būt, prisidėjo ir Korėjos karas bei eramumai Malajuose, Indokinijoje ir kitur. Be to, daug pakenkė Berlyno įvykiai.

Maskva, matydama tokią reakciją, (neskaitant milžiniško Vakarų ginklavimosi) atrodo, ruošiasi naujai taktikai. Ką Maskva planuoja — sunku pasakyti, tačiau šių metų vasario mėnesį Maskvoje lankėsi eilė svar-

bių vadovaujančių asmenų, kaip tai Zukovas, Koniovas, Malenkovas, Molotovas, Sušlovas ir kiti, tartis su politbiuro nariais. Beveik visuose pasitarimuose dalyvavo Beria ir Vorosilovas. Šitas aktyvumas reiškia, kad artimoje ateityje turi įvykti kas nors svarbaus. Gal tų pasitarimų išvadoje įvyko rusų diplomatinio korpuso pakeitimų.

Politiniai stebėtojai mano, kad tose konferencijose buvo svarstoma užsienio politiniai ir strateginiai klausimai. Svarbiausias klausimas — kokios pasėkos būtų įsivėlus Sovietų Sąjungai į tiesioginį karą su Amerikos Jungtinėmis Valstybėmis. Manoma, kad tikroji karo data dar nenustatyta, tačiau jis turėtų įvykti penkių metų laikotarpyje.

Pirmą negu įsivėlti į karą su JAV-bėmis Sovietų Sąjunga turi dar atlikti eilę paruošiamųjų darbų. Svarbiausią dėmesį reikia kreipti į Kiniją ir Indiją. Sovietų autoritetai nusištatę kaip galima daugiau pasikeisti su Kinija specialistais (tiksliau sakant, importuoti į Kiniją "specialistų"), nes kiekvieną dieną auga Mas-The-tungo reikšmė. Kinijos kariuomenė, Maskvos aprūpinama, auga į pirmąsias karines pajėgas (karo korespondentų pranešimu, vien tik Korėjos fronte kinų aviacija turi jau 1900 lėktuvų). Rusai į karą su JAV-bėmis negali įsivėlti, kol Kinija pilnumoje tam karui nėra užangažuota. Antros dienos klausimas — pagrobimas valdžios Indijoje. Šitą karsnį atgriebę Sovietai suduotų mirtiną smūgį Britų Imperijai. Įdomu, kad Maskva mano, jog užgrobti valdžią Indijoje yra nesunku.

Azijoje, Maskvos nuomone, reikia įsitvirtinti Indo-Kinijoje ir Burmoje. Jeigu visą Burmą užimti nepavyktų, tai galima būtų pasitenkinti Mandala-lajum. Burmos komunistų vadas Takin Tan Tun tuo reikalu gavęs atitinkamų nurodymų. Korėjoje karą vilkinti nevedant jo nei į pergalę nei į pralaimėjimą. Karo vilkinimas demoralizuoja kariuomenę ir alina aliantus.

Maskvos manymu, Europos apsiginklavimas eina greičiau negu tikėta. Jeigu prieš vokiečių apsiginklavimo ir įsiliejimo į Vakarų gy nybos sistemą, tai Sovietų Sąjungai liks tik vienas kelias — konfliktas, tačiau į jį įsivėlti tik iššaukus JAV-bių — Kinijos karą. Tokiu atsitikimu komunistams reikėtų paskubinti paimti Indijos valdymą.

Komunistų kariuomenė dabar yra treniruojama okupuoti Vakarų Europą. Pereity metų rudenį Rytų Vokietijoje vyko manevrai, maršalui Zukovui vadovaujant, nustatyti galimybę okupuoti Vakarų Europą. Jų išvada — rusų kariuomenė Vakarų Europą iki Pirinėjų (išskiriant Šveicariją) galėtų okupuoti per tris savaites. Italiją užimtu motorizuoti daliniai iš Karpatų Ukrainos.

Didelį neramumą Maskvai kelia galimas partizaninis judėjimas užgrobtose šalyse. Juk vykstant karui partizanai, prieš apūpinami ir instruktuojami, gali pridaryti daug nemalonumų ir kartais sardyti geriausius planus, todėl jau dabar, kad užkirtų būsimiems partizanams kelią, naikinamas visas aktyvesnis elementas, kad iki lemiamo momento neliktų partizaninio judėjimo vadų.

Planas užgrobti pasaulį paruoštas iki detalių, tačiau žmogus šaudo, o Dievas kulkas nešioja.

Baigus rašyti šį straipsnį atėjo žinios, kad raudonieji Korėjoje patiekė naują slaptą pasiūlymą, pagal kurį, tikimasi, bus galima susitarti. Jeigu toks susitarimas ir įvyktų, tas neprieštarautų straipsnyje pareikštam minčiai "vilkinėti ir stiprintis". Pailauby pasirašymas nėra dar taikos pasirašymas, o jei derybos dėl pailauby tęsėsi visus metus, kodėl taikos derybos negali užsistėti tiek pat ar dar daugiau laiko? Juk komunistai — vilkinimo menininkai. C.

"GERIAUSIA PASAULYJE"

Žinomas žurnalistas Douglas Wilkie australų spaudoje paskelbė idomų straipsniuką, kurį mes čia, kiek sutrumpinę, perspaudiname:

"Bumerangų svaidymas, kaippo tautinis australų sportas, atrodo, yra pakeistas politinių bulkučių mėtymu į šeimines. Kai šeiminkė tiktai išdrįsta nusiskusti vienos ar kitos prekės kokybę, vyriausybės atstovas tuoj pat sudraudžiančiu tonu proklamuoja, kad kalbamoji prekė "yra geriausia ir pigiausia visame pasaulyje". Ir tuo, žinoma, viskas turi baigtis.

"Retai randama reikalo tokius tvirtinimus paremti neutralių ekspertų pareiškimais, pasauliniais statistikos daviniais arba atsižvelgti į socialinius Australijos reikalavimus.

"Australė šeiminkė gi kiekvienu atveju yra priversta tas prekes pirkti.

"Kadaise Goeringas ramino vokiečių "hausfrau" su savo "patrankos prieš sviestą" šūkiu. Kai kas nors išdrįsdavo iškelti mintį, kad geriausia būtų turėti ir vieną ir kita, jis iškoliodavo "inteligenciją" ir griebdavosi savo revolverio.

"Šiandiena Australijoje sviesto kainu pakėlimas yra vykdomas panašiais metodais. Be abejo, mūsų politikieriai nesigriebia revolverių. Jie griebiasi politinių bulkučių, nesusivokiančiai šeiminkėi patiekdami ištisą tiradą apie pasaulinius valiutos svyravimus, apie infliaciją... Ir visos tos tirados kvepia nedakeptom bulkutėmis!

"Visi aiškinimai liks beprasmiški, kol nebus ištyrinėti Australijos pieno gaminimo metodai. Argi netiesa, kad Australijos pieno gaminimo kasta yra aukščiausi visame pasaulyje? Ir mes norėtume žinoti, ar dėl to nėra kalti netikė ūkininkavimo metodai!"

Juo daugiau žmogus žino, tuo labiau jis abejoja. Juo mažiau jis žino, tuo daugiau jis tvirtina. Gabelli.

Lietuviai kitur

JUNGTINĖSE VALSTYBĖSE

— Prof. J. Brazaitis lankėsi Vašingtone. Su min. P. Zadeikiu tarėsi veiksnių konferencijos ir kitais aktualiais laisvinimo reikalais. Min. P. Zadeikis iš Vašingtono vyksta Londonan, kur pirmojoje liepos pusėje šaukiama Lietuvos diplomatų konferencija. Joj bus svarstomi užsienio politikos klausimai.

— Prof. J. Kaminskas išrinktas Liet. Arch. ir Inž. Sąjungos Čikagos ir Bostono skyrių garbės nariu.

— Lietuvių rūpesčiu Kauno Vet. Akademija JAV-se įtraukta į pripažintų užsienio veter. mokyklų sąrašą.

KANADOJE

— Lietuvių PLB organizavime padaryta didelė pažanga: gegužės 24 d. praversti rinkimai į krašto tarybą. Rinkimais tautiečiai gyvai domėjosi. Reikia tikėtis, kad netrukus naujieji organai pradės sėkmingai savo darbą dirbti.

— Dr. M. Ramūnienė — Paplaskienė aukščiausiu laipsniu apgynė disertaciją "Moteris lietuvių folklore" ir gavo daktaro laipsnį. Ji, kaip ir jos vyras, Kanados universitetuose profesoriauja.

— Genocido konvencijos autorius prof. J. Lemkinas padėjo lietuviams, kaip aktyviai prisidėjusiems prie Kanados apsisprendimo ratifikuoti genocido konvenciją. ALTo ir Kanados lietuvių aktyvus įsikišimas davė teigiamų vaisių.

ŠVEICARIJOJE

— Zuricho universitete prof. Sennas skaitė paskaitą "Baltų kalbų santykiai su slavų ir germanų kalbomis". Pranešimuose buvo pažymėta,

EFG, ENGLISH and FOREIGN BOOK SHOP

Sydney: 28 Martin Place (ground floor)

Brisbane: AMP Lane off Edwards Street.

Didelis pasirinkimas vokiečių, rusų, prancūzų ir kitomis kalbomis knygų ir žurnalų
Reikalaukite mūsų katalogų

Modernūs miegamojo, valgomojo ir virtuvės baldų komplektai*
Pavienės kėdės, tualetiniai staliukai, lovos, matracai, kilimai, linoleumai * Apsilankykite — įsitikinsite * Visi baldai atnaujinti *

LENGVAS IŠSIMOKĖJIMAS.

HARRY E. COLES

Second - Hand Dealer, 43-45 Gouger Street, Adelaide

kad prof. Sennas anksčiau yra ilgą laiką dėstęs Kauno universitete ir kad drauge su prof. Niedermannu ir prof. Saliu ruošė ir leido didelį 3 t. lietuvių rašomosios kalbos žodyną. Į paskaitą atsilankė daug iš profesūros ir vyr. semestrų studentų. Profesius plačiau sustojo prie Leskyno, Meillet, Trautmanno ir Būgos darbų. Iš Zuricho jis išvyko paskaitų į Florenciją.

VENECUELOJE

— Birželio išvežimai taip pat minimi organizuoti. Kiek anksčiau Lietuvos bylos reikalu Venecuelos prezidentui buvo įteiktas raštas, ir jo vardu prezidento kanceliarijos direktorius Dr. M. V. Timco pareiškė, jog Venecuelos vyriausybė gins ir visur kels Lietuvos laisvės reikalą.

URUGVAJUJE

— Montevideo dienraštis "El Dia" vėl įsidėjo visą eilę C. Verrax — Čibiro straipsnių, skirtų Stalino darbo vergų gyvenimui pavaizduoti. Autentiškai buv. karo belaisvių ir ištrūkusių iš bolševikinės vergijos parodymais atskleistas visas sovietinės tikrovės šiurpumas, drauge neužmirštant prisiminti ir Lietuvos tragedijos.

VOKIETIJOJE

Lubecke sušauktą MLT prezidiumo suvažiavimą atidarė jo pirm. E. Simonaitis, sekretoriavo Frd. Slenkeris. Sibire mirusieji veikėjai: ponis Stiklorienė, dail. A. Brakas ir kt. pagerbti tylos minute. Maldą sukalbėjo seniausias suvažiavimo dalyvis sakyt. A. Peteraitis, pamaldas atlikė buv. evang. kun. Klumbys. Jame dalyvavo 18 tarybos narių ir keli svečiai. Vietoj išemigravusių narių naujais prezidiumo nariais patvirtinti M. Brakas, V. Endrikaitis ir W. Banaitis. VLIKo pirm. M. Krupavičius suvažiavimą painformavo apie VLIKo veiklą ir rezistencijos ryšius tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos, tarybos pirm. E. Simonaitis — apie prezidiumo atliktus darbus, ML Bičiulių Draugijos veiklą užjūriuose ir šalpos darbą, kur paramos sulaukta ypač iš BALFo ir Liet.Raud. Kryžiaus, o VT ir MLT prezidiumo narys M. Brakas plačiai kalbėjo apie pastangas Tėvynei išlaisvinti ir lie-

tuvių institucijų veiklą. Plačiai išsirtarta ir lietuviškų kolonijų reikalu. Visais balsais buvo priimtos šios rezoliucijos.

1. MLT plenumas, išklauses prezidiumo pranešimo apie savo veiklą ir darbus, ypač kiek tai liečia bendradarbiavimą su Lietuvos laisvei dirbančiais veiksniais, išreiškia prezidiumui visišką pasitikėjimą ir įgalioja jį eiti toliau einamuoju ketu. MLT suvažiavimas pageidauja ir ragina į glaudesnę bendradarbiavimą su visais Lietuvos laisvei dirbančiais veiksniais.

2. MLT suvažiavimas kviečia ir įgalioja prezidiumą visomis įmanomomis priemonėmis tęsti sustiprintą kovą už Mažosios Lietuvos krašto išlaisvinimą nuo bolševikinio jungo, tuo įgalinant visus Mažosios Lietuvos gyventojus, nepaisant jų kilmės skirtumų, grįžti į savo tėvynę.

3. Tūkstančiai Mažosios Lietuvos gyventojų po karo pabaigos 1945 m. krito bolševikinio žiaurumo ir teroro aukomis. Badas, epidemijos ir mirtis siautė vad. Kaliningrado srityje, iš kurios žmonės teberado tik vieną išeitį — kelią Lietuvon. Jie ten rado išsigelbėjimą nuo nelaimių tarp okup. Lietuvos gyventojų. Šimtai iš Lietuvos grįžusių lietuvių ir nelietuvių kilmės Maž. Lietuvos gyventojų Vak. Vokietijoje laiškais, pareiškimais per radiją ir per spaudą yra skelbę savo padėką lietuvių tautai už jų išsigelbėjimą nuo tikros mirties. MLT suvažiavimas iš savo pusės dėkoja Didžiosios Lietuvos broliams ir sesėms, kurie, patys stovėdami teroro ir smurto akivaizdoje, priglaudė šitas raudonojo teroro aukas. MLT suvažiavimas ypač sveikina tuos brolius bei seses okup. Lietuvoje, kurie, krikščioniškosios meilės ir visų priespaudoje esančių europiečių vienybės jausmo vedami, ištiesė pagalbos ranką ir dar šiandien padeda savo kraujo broliams ir kaimynams, Mažosios Lietuvos gyventojams.

BELAISVIAI NORĖJO PAIMTI KOJE

Dabar paaiškėjo, kad komunistai belaisviai Koje saloje turėjo planą į savo rankas paimti visą salą. Tačiau gen. Dodd pagrobimas buvęs perankstvyvas ir jų planus sutrukdė. Amerikiečiai taip pat turi įrodomos medžiagos, kad belaisviai buvo gavę įsakymus iš Šiaurės Korėjos kelti neramumus, kad duotų komunistų atstovams taikos "deybose" medžiagos propagadai.

Krize Australijoje?

Masinės bedarbės ir ekonominės krizės baimė Australijoje pradeda vis labiau įsigalėti. Ir iš tikrųjų, šiandieną gauti darbo, ypatingai gi nekvalifikuotam darbininkui, yra nepalyginamai sunkiau kaip kad, pavyzdžiui, prieš metus laiko. Tokioj Adelaidės Darbo Įstaigoje (Employment Office) dabar kasdieną apie 120 žmonių ateina ieškoti darbo, kurių daugumas yra nekvalifikuoti darbininkai. Su labai nežymiomis išimtim Darbo Įstaiga iki šiol juos visus darbu aprūpina, tačiau prieš metus laiko 120 darbo ieškančiųjų Darbo Įstaigoje neatsilankydavo per iš-tisą mėnesį.

(Kiekvienu atveju, reikia pabrėžti, kad australai darbdaviai naujųjų australų atžvilgiu yra objektyvūs ir jiems, jeigu pakankamai kalba angliškai, darbo gauti praktiškai teikia vienodas galimybes su australais).

Visi šitie ženklai, atrodo, rodytų, kad masinė bedarbė ir ekonominė krizė Australijoje jau yra už slenksčio. Tačiau prityrę ekonomistai ir statistiniai daviniai, apskritai, tokių lūkesčių nepateisina. Pavyzdžiui, visoje Australijoje šiuo metu tėra tik-tai 35.000 bedarbių, tai yra maždaug tik-tai 1% visų dirbančiųjų. Tuo tarpu normaliai besivystančiame krašto ūkyje bedarbių skaičius dažnai siekia iki 10% visų dirbančiųjų ir tai nėra laikoma masine bedarbe! Tokiais 1947 metais, kada apie krizę nieks nė negalvojo, registruotų bedarbių Australijoje buvo 83.000, tai yra daugiau negu du kartu daugiau negu dabar.

Apskritai, atrodo, kad Australija dabar eina prie normalaus ūkinio gyvenimo, o ne prie krizės. Krašto ūkiui masinis darbo jėgos trūkumas yra lygiai taip pat kenksmingas kaip ir bedarbė. Dabar, esant sunkiau gauti darbo, darbininkai laikysis vienos darbovietės, sąžiningiau dirbs ir tuo pačiu kris prekių kainos. Nauda iš to bus abipusė: ir pačiam algą gaunančiam darbininkui ir darbdaviui. Žinoma, dirbti tai jau teks sąžiningai iš-tisą 40 valandų savaitėje. Tačiau mūsų — lietuvių — sąžiningas darbas nebaugina...

AUSTRALIJOS DEFICITAI DIDĖJA

Per pastaruosius 11 mėnesių Australijos užsienių prekybos balansas rodo £378.525.000 deficitą. Deficitas su dolerių kraštais siekia £37,8 mil. Manoma, kad padėtis pagerės, kai pasirodys dabartinių importo suvaržymų rezultatai.

SYKES FURNITURE STORE

Taupyk svarus
pirkdamas
pas mus

334 Port Road, Hindmarsh

NAUJIESIEMS AUSTRALAMS
VISOKIARIOPAI PADEDAMA!

Baldai, kilimai
linoleumas
ir kita

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES

41 Gouger St., Adelaide, Tel. C 1785

Mes turime virš 100 vartotų motociklų pasirinkimui. Taip pat atstovaujame visas motociklų firmas naujiems modeliams. Mes Jums sutvarkome visus formalumus ir parduodame lengvomis išsimokėjimo sąlygomis. Mūsų "after sales service" (motociklo mechaninė priežiūra po pardavimo) yra geriausia Adelaidėje!

PAS LOFFLERĮ PIRKTI APSIMOKA!

T. Kernick

LIMITED
176-180 PORT ROAD,
HINDMARSH, S. A.

VYRIŠKI IR MOTERIŠKI
RUBAI, SIUVYKLA PO-
NIOMS IR PONAMS

UŽUOLAIDOS ir UŽVAL-
KALAI, ĮVAIRIAUSIOS
MEDŽIAGOS

LINOLEUMAI IR KILI-
MAI, NAMU APYVOKOS
REIKMENYS, PUOŠME-
NYS

Naudokitės mūsų LAY-BY
— tik-tai 1 šilingas depozito
1 svare

Redaguoja Sambūrio "Šviesa" Australijos Regijonalinė Valdyba

***** "Šviesos" Sambūriui**
... Atsimenu Jus su mintimi, kad Amžinoji, Slėpinioji Šviesa visas jūsų pastangas lydėtų su savo palaiminimu.
Sveikinu nuoširdžiai... Vydūnas

SAMBURIUI "ŠVIESA" ŠEŠERI METAI

(Coll. Kedžio kalbos, pasakytos per Sydnejaus skyriaus metinį minėjimą, santrauka).

Siais metais kovo 13 d. suėjo šeši metai nuo L. K. S. "Šviesa" įsisteigimo.

Tiek Sambūrio nariams, tiek ir platesnei visuomenei kartais iškyla klausimas, kodėl gi buvo įsteigtas Sambūris "Šviesa"?

Norint tikslesnį ir aiškesnį atsakymą gauti reikalinga bent trumpai mesti žvilgsnį į tą laikotarpį, kai Sambūrio steigimo mintis brenė ir pats įsisteigimo faktas įvyko, t. y. į praėjusio karo audrą ir pirmuosius pokarinius metus.

Antrasis Pasaulinis karas yra buvęs didžiausias ir žiauriausias naikinamasis etapas visoje žmonijos istorijoje. Šio karo metu be jokio pasigailėjimo buvo naikinami ne tik kariniai bei kiti techniniai įrenginiai, bet ir dvasiniai žmonijos kūrybos aruodai, kurie buvo sukrauti per tūkstančius metų. Ne vien žmogaus kūryba, bet ir pats žmogus ir ne individualiai, bet ištiesiomis tautomis, pagal iš anksto paruoštą planą, buvo naikinama.

Su karo pabaiga buvo laukta taikos ir saugumo, bet įvyko priešingai. Karo metu daugiausiai nukentėję tautos laimėtojų besąlyginai ir neribotam laikui buvo nurašytos genocidiniams naikinimui.

Lietuvių tauta karo eigoje keitė vieną po kitos vis kruvinesnes okupacijas. Karui pasibaigus joks garsiųjų chartų autorius neišgirdo mūsų partizanų agonijos šauksmų beviltiškoje kovoje už laisvę. Šitokia aplinka ir išgyvenimai stovėjo prieš akis pasauliui ir lietuvių tautai tuo metu, kai Sambūrio "Šviesa" steigimas brenė. Čia suminėti faktai prikišamai rodė, kad žmonija sparčiai žengia į budugnę ir jeigu nori išvengti katastrofos privalo gerai susimąstyti ir keisti savo kursą.

Kaip tik šito epochinio pasikeitimo rezultatu reikia laikyti kai kurių filosofinių teorijų revidavimą ir naujų filosofijos srovių gimimą. Tas pat epochinis sukrėtimas reikia laikyti pagrindiniu Sambūrio "Šviesa" įsisteigimo faktoriumi. Lietuvių akademinis jaunimas, atsidūręs įvairuose Europos universitetuose, padaręs iš esamos to meto padėties realias išvadas, ieškojo ką nors nauja sukurti savo visuomenės ir visos tautos ateities labui, kas ir buvo suglaustai išreikšta Sambūrio ideologinėse gairėse.

Tad kuo gi skiriasi tas naujasis kūrinys — Šviesa nuo buvusių ne-

priklausomybės laikų lietuviškųjų korporacijų? Mūsų buvusias korporacijas apytiksliai galima suskirstyti į dvi pagrindines grupes: a) ideologines ir b) neideologines. Neideologinės korporacijos buvo profesinės ir provincinės, gi ideologinės korporacijos tiek dvasiniai, tiek medžiaginiai tampriai buvo susijungusios su egzistavusiomis partijomis. Jūs ryškiai galite matyti, kad Sambūris "Šviesa" savo ideologinėmis gairėmis nei vienai suminėtojų korporacijų negalima priskirti.

Sambūris "Šviesa" nėra nei provincinis nei profesinis sambūris. Iš kitos pusės, jis nėra politinis sambūris ir su jokia politine srove nesijungia. Buvusios ideologinės korporacijos turėjo tikslo paruošti atskiroms partijoms kadrus, kai tuo tarpu "Šviesa" ruošia kultūrininkus-visuomenininkus, kurie yra visai laisvi priklausyti bet kuriai partijai.

Buvusių lietuviškųjų korporacijų politinis nusistatymas buvo glaudžiai rišamas su pasaulėžiūra. "Šviesa" palieka pasaulėžiūrą pasirinkti pačiam individui laisvai, visai nesimindama, kaip Sambūris, vieną ar kitą pasaulėžiūrą atstovauti.

Sambūris "Šviesa", matydamas sunkiai vedamą tautos kovą už laisvę bet nesant galima fiziniai prie tos kovos tiesioginiai prisidėti, skelbiamas esąs dvasinės rezistencijos sambūriu. Tai štai čia ir yra pagrindiniai charakteringesni to naujojo Sambūrio bruožai, kuriais jis skiriasi nuo buvusių lietuviškųjų korporacijų. Paliečiant "Šviesos" įsikūrimą ir plitimą Australijoje reikia pabrėžti, kad šis Sambūris į lietuviškąją bendruomenę neša ne diferenciaciją, bet konsolidaciją, nes jame telpa įvairaus politinio nusistatymo ir skirtingo pasaulėžiūrinio įsitikinimo žmonės.

Žinant kultūrininko-visuomeninko asmens nepaprastą reikšmę bendruomenėje Sambūris "Šviesa" Australijoje bus labai laimingas paruošęs būrelį minėto tipo žmonių būsimosios Lietuvos gyvenimui.

KRONIKA

* Š. m. gegužės 29-30 dienomis Brooklyne įvyko Sambūrio "Šviesa" atstovų suvažiavimas. Suvažiavimo metu skaitė paskaitą prof. M. Biržiška.

*Paskaitos apie meną.
New Yorko šviesiečiams dail. V. K. Jonynas skaitė paskaitą tema "Lietuvių menas — lietuvių kultūros ramstis", kurioje su tam tikru pesimizmu pripažino mūsų menininkų atsipalaidavimą nuo lietuviško meno pradų ir pasinėrusį į "miesčionišką" meną. Paskaita sukėlė diskusijas ir net už susirinkimo ribų.

Toronto skyriui dail. Telesforas Valius skaitė paskaitą "Grafikos meno apžvalga iki 20-jo amžiaus".

*Coll. J. Jakš-Tyriui vadovaujant vėl atkurtas Sambūrio skyrius Tuebingene (Vokietijoje). Nauji skyriai kuriasi ir Detroide (JAV), Adelaidėje (S.A.)

*Š. m. gegužės 23 d. Sydnejaus šviesiečiai ir svečiai klausėsi seniai lauktos kun. Butkaus paskaitos "Bažnyčia ir valtybė". Paskaitą sekė gyvos diskusijos, kurios tęsėsi ir kavutės metu.

Aleksandras, pavydžiui, yra graikiškas vardas, Mečislovas, Stanislovas, Vladislovas — slaviški. Būna tautinei sąmonei vėl imta grįžti prie savų vardų: pradėta krikščyti Algimantu, Kęstučiu, Gediminu ir panašiai. Lietuvių vardynas esąs savas, tvirtino profesorius, ir gerai išreikia mūsų dvasines ypatybes.

Atsidūrus išeivijoje atsiranda reikalas išlaikyti ir lietuviškas pavardes. Sunkiai ištariamias pavardes, kaip Rimavičius, Olševskis Amerikos lietuviai dažnai keičia į Rimą, Olį. Šitos pavardės jau lengvai ištariamoms svetimtaučiams, bet tuo pa-

Trumpmenos

Hanibalas: Kokie jūsų vardai?
Sugautas baltaodis: Kokiems galams jums reikalingi mūsų vardai?
Hanibalas: Valgiaraščiui...

Kaip vienas danų žurnalistas definiuoja europietį: "Žmogus, kuris bijodamas pasidaryti rusu, palaipsniui virsta amerikiečiu."

Pietų Australijos vyriausybė jau 12 mėnesių tariasi (gal: ginčijasi?) su Federaline vyriausybe dėl geležinių kelių pločio suvienodinimo. Susitarimo dar nematyti... O kur dar kiti 5 steitai?

Atseit, maždaug už 25 metų susitarimas bus pasiektas ir Australijos geležinkeliai bus standartizuoti...

Port Lincolno kino teatras pradėd konkursą "Šių metų gražulei surasti". Konkursą laimėjo to paties kino vietų rodytoja Miss Helen Grimm. Prizas: 6 mėnesiai nemokami bilietai į kiną...

Visur visaip

Samagonas...

Slaptosios degtinės dirbėjų Amerikoje, ypačiai pietinėse valstybėse, priskaitoma tūkstančiais. Pereitais metais valdžios agentai sučiupo daugiau negu dešimt tūkstančių degtindarių ir konfiskavo apie 10.000 statinių naminės...

Višta stachanovietė

Višta Ferniter, kuri sudėjo dešimt kiaušinių per vieną valandą, neišlaikius tokio tempo nustupo. Vištos savininkas Mr. Ch. Rogers palaidojo vištą kieme, įdėjęs į stiklinę dėžę. Prie vištos palaikų išrikiavo paskutinį kartą sudėtus dešimt kiaušinių. Pasirodo, jog ne visiems stachanoviams gerai baigiasi.

Klastinga policija.

Anglų policija susisiekimo nelaimėms sumažinti pradėjo naudotis tokiu metodu. Prie vieno į Londoną einančių kelių pastatė kėdę, kur dieną naktį sėdi daili mergina ir, kai tik pro ją važiuoja automobilis, ji pakelia ranką ir mojuoja pravažiuojantiems. Suprantama, kad važiuoją vyrai tuojau atkreipia dėmesį ir sulėtina greitį, ko policija ir nori. Bet ten jiems sustoti pokalbiui netenka, nes kėdėj sėdinčioji gražuolė yra vaikinė, tad su reikalais skubančius vyrus ji daug nesutrukdė.

Laimė...

New Orleans mieste užsidedę namas. Gaisras sunaikino viską, kas tik name buvo. Atsitiktiniu būdu nepaliesta liko tik viena knyga "Kaip pasistatyti namą".

— Gautosiomis iš JAV žiniomis, p. K. Žalkauskas, kuriam pavesta sudaryti naują Vyk. Tarybą, tariasi su lietuviais veikėjais ir rūpinasi savo kelionės dokumentais, kad galėtų greičiau išvykti į Europą (IT).

— Jaunimo, kuriam grėsia nutautėjimo pavojus, stovykloms rengti VLIKas paskyrė DM 1000 pašalpos.

Birželio 20 d. min. P. Žadeikis iš JAV-bių išplaukė į Londoną dalyvauti Lietuvos diplomatų konferencijoje.

Juozo Grišmanausko knyga TOLIMIEJI KVADRATAI 192 psl., kaina 18/6, galima užsakyti per AL Leidyklą. Gaunama tiesiog užsakytojo adresu per maždaug du mėnesius.

Čiu išlaiko ir savo lietuvišką charakterį. Diskusijose iškilo klausimas, kaip turėtų būti daroma su moterų pavardžių lietuviškomis galūnėmis: —aitė, —ienė. Profesoriaus nuomone gyvoje kalboje turėtų būti laikomasi lietuviškų lyčių, tačiau dokumentuose moterys turėtų šitų priesagų atsakyti.

SYDNEY

(Iš ALB Krašto Valdybos veiklos)

Sudarytas nuolatinis Baltijos tautų komitetas.

Lietuvių, latvių ir estų tautų atstovai bendradarbiaujami ir sėkmingesnei bendrai veiklai išvystyti Sydnejuje sudarytas nuolatinis Baltijos tautų komitetas, į kurį įeina visų trijų tautų atstovai. Lietuvius komitete atstovauja iš Krašto Valdybos K. Kemežys ir kviesti J. Žukauskas ir V. Simniškis. Pasiskirstant pareigomis komiteto pirmininku išrinktas estas J. Kais, du vice-pirmininkai latvis ir lietuvis J. Žukauskas, sekretoriumi latvis G. Ritenbergs ir iždininku V. Simniškis. Pirmas komiteto darbas buvo šiais metais bendras birželio 14 įvykių minėjimas, kuris įvyko Sydnejuje, šeštadienį, birželio 14 d., viešai pareiškiant savo gilų protestą akivaizdoje Australijos visuomenės dėl ištikusios Baltijos tautos 1941 metais skaudžios tragedijos.

Be to, ir su lenkų organizacijų centru Sydnejuje užmegsti nuolatiniai ryšiai, kuriems palaikyti deleguoti iš Krašto Valdybos K. Kemežys ir kviestas J. Žukauskas.

Su australų organizacijomis ryšiams palaikyti pakviesta: su New Settlers League of N. S. W. J. Žukauskas, su New Australians' Cultural Association K. Kemežys ir B. Šaltmiras.

ATSISĀUKIMAS

Istorinės medžiagos rinkimo reikalu.

1. A.L.B. Krašto Valdyba yra sudariusi Sydnejuje Istorinės Medžiagos Rinkimo Komisiją, susidedančią iš J. Reisgio, J. P. Kedžio ir J. Tininio. Ši Komisija maloniai prašo visus Australijoje gyvenančius lietuvius istorinę medžiagą siųsti Archyvui šiuo adresu: J. Tininis, 25 Dillou st., Paddington, N. S. W.

Apie tai, kokią medžiagą siųsti, jau buvo plačiai rašyta 1951 m. "M. Pastogėje" Nr. 146/7. Čia tik primename, kad reikia siųsti visokią medžiagą, liečiančią lietuvių tremtį nuo išbėgimo iš tėvynės iki dabartinio meto, būtent: a) įvairių rūšių dokumentai ar nuorašus, b) istorinės vertės turinčius raštus, c) fotografijas ir panašius dalykus.

3. Ypačingą dėmesį prašoma kreipti į lietuvių įsikūrimą Australijoje. Aprašyti: a) pačią kelionę į Australiją, b) pareinamąsias stovyklas ir tautinę veiklą jose, c) gyvenimą šeimų stovyklose, hosteliuose, darbo stovyklose, d) skirstymą į darbus, e) pavienių asmenų įsikūrimą bei išgyvenimus, f) tautinių organizacijų kūrimą ir jų veiklą, g) ūkinių įmonių organizavimą bei jų pasisekimą ar nepasisekimą ir kt.

4. Jei kas minėtų dokumentų ar svarbių raštų negalės visai Archyvui dovanoti, tam jie bus vėliau sugrąžinti (žinoma, jais pasinaudojus).

5. Panašią medžiagą, liečiančią senųjų lietuvių Australijoje įsikūrimą ir gyvenimą, taip pat siųsti tuo pačiu adresu.

6. Visa pasiūsta medžiaga bus saugiai laikoma aukščiau minėtos komisijos žinioje.

Istorinės Medžiagos Rinkimo Komisija.

— D. Britanijoje tarnybiniais reikalais lankęsis min. St. Lozoraitis sugrįžo į Romą. Londone min. Lozoraitis, Lietuvos įgal. min. B. Balučio lydimas, buvo priimtas Foreign Office. Jis taip pat susitiko su eile Londono lietuvių veikėjų ir padarė pranešimą Lietuvių Namuose (IT).

V A L O P A R T I J A . . .

Maskvos "Pravda" rado reikalo paskelbti straipsnį, kuriame rūpinamasi komunistų partijos "negrynumu". Esą, pastaraisiais metais į partiją buvo priimta eilė asmenų be rimtos atrankos, o ypačingai apsielista esą Baltijos kraštuose.

PROFESORIUS APIE LIETUVIŠKAS PAVARDES

Prof. dr. Pr. Skardžius Lietuvių Kalbos Draugijos susirinkime Clevelande (JAV) skaitė paskaitą apie lietuvių asmenvardžius. Profesorius pastebėjo, kad dabar lietuviui jo vardas nebeturi tos vidinės reikšmės, kokią turėjo senovėje. Seniau Gintautas, iš tikrųjų, buvo tas, kuris gina tautą, Liaudginas — liaudies gynėjas, Visgirda — kurs viską girdi, o Kantrimas — kurs rimsta kentėdamas. Katalikybės įvedimas ir pavardžių atsiradimas sutrikdė senąjį vardyną ir pradėjo atsirasti svetimi.

KULTūros FONDO SUVAZIAVIMAS

Išsikūręs prieš tris metus Australijoje Lietuvių Kultūros Fondas š. m. birėlio 28 d. Melbourne turėjo savo trečią visuotinį suvažiavimą aptarimui pereinę metų veiklos bei nustatymui gairių ateičiai.

Kaip iš pranešimų paaiškėjo, LKF Australijoje turi įsteigęs savo skyrius visuose didesniuose lietuvių susibūrimų centruose: Melbourne, Sidnėjūje, Adelaidėje ir Geelonge ir tikišį ateity apjungti likusią Australijos dalį, kur gyvena didesni lietuvių bendruomenės vienetai.

Nors ir turėdamas nepaprastai sunkias sąlygas, LKF per pereinus metus yra, palyginamai, daug nuveikęs: paruošęs savaitgalio lietuviškų mokyklų programą bei skatinęs lietuviškų savaitgalio mokyklų steigimą, paruošęs programą jaunimo kursams, kurie pramatomai netolimoj ateity atidaryti Sidnėjūje, o vėliau ir kitur, paraginęs lietuvių bendruomenės centrus Australijoje suruošti kultūros savaitę, surengiant didesniuose miestuose bent po vieną literatūros ir muzikos vakarą. LKF yra atkreipęs dėmesį į lietuviškos spaudos platinimą bei numato ateity ieškoti būdų parūpinti savaitgalio mokykloms lietuviškų vadovėlių, kas yra šiuo metu pats opiausias reikalas. Be to, LKF yra rūpinęsis lietuviškų bibliotekų steigimu, įvairių minėjimų, paskaitų bei pramogų ruošimu bei įvairiais kitais kultūriniais parengimais. Savo kultūriniais tikslams nušviesti LKF yra paruošęs bei išsiuntinęs lietuvių bendruomenėms savo veiklos biuletenį.

Tuos pačius uždavinius sau pasi-

lieka LKF ir ateinantiems metams su pasiryžimu, kiek sąlygos leis, savo veiklą dar labiau pagyvinti bei praplėsti, derinant ją su išsuktais gyvenimo reikalavimais.

Pasitraukus senajai centro valdybai iš pareigų, buvo išrinkta nauja valdyba iš Melbourne ir Geelonge atstovų, paliekant centro būstinę ir toliau Melbourne.

Naujon valdybon įėjo: V. Zemkalnis, J. Valys, Meiliūnas, V. Raginis ir Barkus. Kandidatais liko A. Krausas, O. Matulionytė ir Grižaitis.

Revizijos komisijon buvo išrinkta Mockus, Zdanavičius ir Skeiryš ir kandidatu Kalpokas.

Gi garbės teisman buvo perrinkti pereiniais metais buvusieji asmenys.

Šias cilutes rašant naujosios valdybos pasiskirstymas pareigomis dar nebuvo žinomas.

Suvažiavimas įvertino senosios valdybos atliktą didelį darbą ir jos nariams išreiškė padėką.

Papildant tektų paminėti, jog prieš porą metų įsisteigęs Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslų Institutas buvo rastas susidūręs su nenugalimais sunkumais ir jų akivaizdoje negalįs toliau savo egzistencijos tęsti. Šis Institutas yra persiformavęs į Karaliaus Mindaugo Institutą (faktinai lituanistikos institutą) ir atsiskyręs iš Kultūros Fondo priklausomybės. Šiaip persiformavęs jis tikišį ir toliau veikti, pasilikdamas savo užduotim dirbti mokslinį darbą ir laikyti visuomenei viešas paskaitas.

LIETUVIAI KITUR

Režisiorius J. Blekaitis Čikagoje pastatė O'Neillo 4-rių veiksmų dramą "Anna Christie".

Henrikas Kačinskas Bostone pastatė S. Čurlionienės "Aušros sūnus", dekoracijas piešė V. Andriušis.

Dail. Vytauto Kasiulio paveikslą "Gėlės" nusipirko Prancūzijos Sveikimo Ministerija ir pakabino Moderniojo Meno Muziejuje Paryžiuje.

Petras Maželis, buvęs Kauno Valsstybinės Operetės solistas, Clevelande (JAV) suorganizavo Jaunimo Teatrą Rūta, kuris pastatė Myk. Venclausko pasaką "Burtininko pinklėse".

Stasys Pilka Čikagoje su pasisekimu pastatė P. Vaičiuono "Naujuosius žmones".

Rašytojas F. Neveravičius šiuo metu Londone vienoje mokykloje dėsto rusų kalbą. Yra parašęs naują romaną, kurį leis Amerikoje.

E. Kardelienė, buv. Valsstybinės Operos solistė, Kanadoje įkūrė savo Muzikos Studiją, kurios klausytojai gražiai pasirodė savo koncerte.

Juozas Švaistas-Balčiūnas, leidžia naują savo pasakų knygą "Aukso kirvis". Iliustravo dail. Vyt. Ignatavičius.

Prof. Pr. Skardžius parašė naują studiją apie lietuviškus asmens vardus.

Dr. P. Joniko knygą "Gimtojo žodžio baruose" Čikagoje išleido Terra.

Dail. A. Šepetyš, už savo kūrinį "Ziema" gavo aukštą premiją.

"Britanijos Lietuvis", kurį leidžia Lietuvių Sąjunga Anglijoje ir redaguoja B. Daunoras, turi 1128 prenumeratorius. Tai vienintelis Europoje likęs lietuviškas savaitraštis.

Lietuvių į Kanadą per šiuos metus jau imigravo 1.350, gi per visus 1950 metus — 960. Daugiausiai imigravo iš Anglijos.

Dail. V. K. Jonynas dar tik neseniai atvykęs į Jungtines Valsstybes, jau buvo labai puikiai aprašytas pasaulinio garso žurnale "American Artist" ir gavo visą eilę užsakymų kūriniam.

Prof. Vaclovas Biržiška buvo pakviestas dirbti Jungtinių Valsstybių Kongreso bibliotekoje Vašingtone.

VASARIO 16-tosios GIMNAZIJA JAU TURI 34 GLOBĖJUS

Vasario 16-tosios Gimnazijoje Diepholze (Vokietijoje) šiuo metu yra 115 mokinių. Tai beveik išimtinai nepasiturinčių, bedarbių tėvų vaikai, kurių šeimos dėl įvairių kliūčių negalėjo išemigruoti į užjūrius. Tėvai neįstengia savo vaikų leisti į gimnaziją ir apmokėti už jų išiaikymą, todėl dauguma mokinių gyvena bendrabutyje ir yra išlaikomi lietuviškosios bendruomenės aukomis.

Gimnazijos vadovybės atsisaukimas į pasaulio lietuvius, kad atskiros grupės ar asmenys imtų išlaikyti po vieną mokinį, neliko be atgarsio. Šiuo metu jau 34 mokiniai turi išlaikytojus, t. y. apie trečioji visų mokinių dalis. Iš tų 34 išlaikytojų 5 tenka Australijos lietuviams (penktoji grupė suorganizuota Melbourne, atstovaujama Jono Antanaičio, 87 Madeline Rd., Clayton, Vic.). Mūsų turimomis žiniomis dar dvi grupės baigtos organizuoti — Adelaidėje ir Radium Hill (S. A.).

Vieno mokinio išlaikymas per mėnesį kainuoja £9.

Kviečiame tautiečius sudaryti grupes ir kitose vietovėse ir siųsti tiesiog Gimnazijos vadovybei arba per AL Leidyklą.

Gimnazijos adresas: Litauisches Gymnasium, (23) Diepholz-Flugplatz, Germany.

AUSTRALIJOS GYVENTOJAI

Jau buvome rašę, kad Australijoje šiuo metu yra 8,5 milijonai gyventojų. Apie 55% visų gyventojų gyvena 7 sostinėse:

Sydney	1.360.580
Melbourne	1.360.200
Brisbane	453.660
Adelaide	442.500
Perth	317.000
Hobart	87.120
Canberra	23.287

NAUJAS ATSTOVAS SYDNĖJUJE

Pranešame Sydnejaus lietuviams, kad spaudos kioską perėmė p. J. Rugelis, 25 John St., Petersham.

P-nui Alf. Žukauskui, aktingai tą darbą dirbusiam iki birželio 1 d., nuoširdus aciū. AL Leidykla

SPORTAS

Redaguoja V. Čepiauskas

LIETUVIS — GIPPSLAND'O STALO TENISO ČEMPIONAS

Prieš tris su puse metų atvykęs į Australiją ir išsikūręs Gippslande (pietrytinė Viktorijos sritis), Moe m. Vladas Koženiaskas, š. m. gegužės mėn. 30 d. Traralgon'e įvykusioje varžybose laimėjo Gippsland'o stalo teniso čempiono vardą ir buvo dekoruotas čempiono garbės juosta (Championship Sash). Be to, jam buvo įteikta atitinkamai išgraviruota taurė ir pripažinta puiki jo žaidimo technika, kuo gerėjosi gausi runktynių stebėtojų minia ir ką plačiai paminėjo visa Gippsland'o srities spauda.

Jau pradžioje varžybų V. Koženiaskas greit įveikė savo rivalį S. Dawson (Yallourn), kuo pasirodė esąs vienintelis Gippsland'o reprezentantas, galįs stoti prieš stipriausius visos srities stalo tenisininkus. O jų tarpe buvo ir žinomų žaidėjų, kaip Balfour (Burwood), G. McIlvena (treči metai Geelong'o čempionas) ir D. Frew (taip pat Geelong).

Be jie visi krenta prieš V. Koženiaską.

Pagaliau, finaliniame susitikime, kuris įvyko trečią val. ryte, V. Koženiaskas, energingai išnaudodamas įtemptus momentus, palaužia paskutinę kliūtį čempiono vardu gauti — laimi prieš Hoskins (Melbourne) santykiu 21 — 16, 21 — 10.

Ta proga vienas Gippsland'o laikraščių "The Narracan Chire Advocate" sporto skyriuje stambiomis raidėmis tarp kitko rašo: "A.D.S. (Moe) table tennis champion, Koženiaskas, added further laurels to his cap and honor to his district by winning the Gippsland Men's Open Championship in no uncertain manner at Traralgon".

Iki šio paskutinio gražaus laimėjimo, V. Koženiaskas jau buvo spėjęs pasiekti tokį stalo teniso rekordą: Yallourn'o čempionas (1949 ir 1950), Morwell'io ir Moe's čempionas (1951) ir Traralgon'o čempionas (1951). Be to, jis 1951 metais stipriai pasirodė Morwell'io parodomosiose rungtynėse prieš buvusį pasaulinį stalo teniso meisterį Šabados ir prieš jo partnerį. Nors kuklią, bet gražią ir gerų vilčių duodančią jo sportinę veiklą rodo ir keliolika vertingų dovanų, bei sidabrinių taurių, laimėtų ankstyvesnėse gausiose stalo teniso varžybose.

Dabartinis Gippsland'o stalo teniso čempionas, V. Koženiaskas, Moe's m. turi nuosavus namus, dirba netoliese esančiose Yallourn'o anglies kasyklose elektrinio traukinio vairuotoju, ir yra populiarius aplinkiniuose miesteliuose gyvenančių lietuvių ir australų tarpe.

Jo žmona, p. Veronika Koženiaskienė, taip pat domisi savo vyro mėgiama sporto šaka: jau daug paskirų varžybų yra laimėjusi ir šiuo metu yra Moe m. ir apylinkės moterų klasės čempionė.

Linkėtina jiems abiemis ateity dar plačiau užsimoti savo mėgiamame sporte, ir šiame krašte parodyti vikrią lietuvišką ranką.

(jš)

ADELAIDE

FUTBOLAS

1952.VI. 28 — Vytis—Norwood 8:2

Vytis savo aikštėje, palyginti nesunkiai įveikė australų futbolo komandą Norwood. Būdinga, kad australai patys sau įsimušė net du įvarčius. Įvarčius pelnė: A. Sabaliauskas 2, V. Armonas 2, V. Visockis 1 ir A. Ignatavičius 1.

VII. 5 — Woodville Nth-Vytis 4 : 3

Geriau pavadinus futbolo žaidynes vandenyje. Woodville aikštė molėta su didžiulėmis duobėmis vandens. Smarkus lietus ir vėjas taip, kad iš oro ir žemės vien vanduo.

SKELBIMAS

Liepos 25 d. Adelaidės Lietuvių Sporto Klubas "Vytis" Osborne Hall, 122 Gouger St., ruošia didžiulį ŠOKIŲ VAKARĄ — BALIŲ

Pradžia 8 val. vakaro. Veiks bufetas. Kviečiame visus tautiečius, su savo svečiais, atsilankyti, pasilinksinti ir paremti mūsų šaunius sportininkus. ALSK "Vytis"

Žaidėjai dumblini. Reikia tik stebėtis mūsų vyrų ištveime ir ryžtu. Manau, nedaug kas iš mūsų sutiktų tokias šalto purvo vonias priiminti...

Rungtynės pradamos grubiu australų puolimu. Bet pirmą įvartį įkerta mūsų šaliai. Australai lygina ir vėl mūsų šaliai. Pirmas puslaikis baigiamas 1 : 2 mūsų naudai.

Pasikeitus vartais mūsų vyrams nesiseka. Vienas po kito krenta net trys įvarčiai mūsų nenaudai. Prieš pabaigą dar vienu įvarčiu atsigriebiama, bet išlošti ar bent išlyginti gaila, laiko nebeužteko. Beliko su tikti su pralaimėjimu 4 : 3. Ieškant priežasčių: 1) kiek šališkas australas teisėjas, 2) dėl vieno įvarčio kaltas mūsų vartininkas per toli išbėgęs iš vartų ir 3) nesėkmė. Australai turėjo gerą vartininką latvi.

Įvarčius įmušė: Sabaliauskas 2 ir Ignatavičius 1. Geriausi žaidėjai: Sidabras, Sadauskas ir Sabaliauskas.

KREPŠINIS

VI. 26 — Vytis — O. B. I. 48 : 36

Šios rungtynės buvo vienos įdomiausių šiame rate. Mūsų R. Gasiūnas prieš greitus OBI žaidėjus padarė net 24 metimus. Tuo įrodė žiūrovams, kad jis neprarado savo senos formos, t. y. mėtymo iš abiejų rankų per galvą. Be jo ir kiti mūsų žaidėjai sužaidė puikiai.

VI. 26 — Taurus — Venta 24 : 21

Šiose rungtynėse Taurus pasirodė kaip rimta krepšinio komanda. Malonu buvo matyti, kad Taurą sustiprino nauji žaidėjai: V. Ratkevičius, A. Šliužas ir V. Armonas. Iš tikrųjų, sunku būdavo Taurui žaisti tik penkiese, neturint jokio pakeitimo. Suteiktomis jėgomis Taurui pavyko atsipūsti nuo paskutiniųjų.

VII. 3 — Taurus—Estonia 29 : 25

Jau antrą kartą mūsų Tauro krepšinininkai nugalė estus. Paskutiniai laimėjimai skatina Tauro vyrus dar daugiau pasitempti. Jų žaidimas yra gana gražus, tik nesiseka su mėtymais. Atrodo, kad dar trūksta treniručių ir drąsos. Edas

NAUJA VYTIES VALDYBA

Liepos 6 d. parapijos salėje įvyko metinis ataskaitinis Adelaidės sporto klubo susirinkimas. Iš buvusios valdybos pranešimų paaiškėjo, kad Klubas yra daug nuveikęs ir dar daug gražių užsimojimų nususpėta įgyvendinti. Pasidžiaugta mūsų šauniųjų sportininkų pasiektas laimėjimais ir Adelaidės lietuviškosios (visuomenės jautria moraline ir materialine jama. Buv. Klubu valdybai ir jos darbščiam pirmininkui Jaunučiui atskirai susirinkimas reišė pagyrimą ir padėką. Seniesiems griežtai atsiskaičius kartu ar pavieniui kandidatuoti, teko rinkti naują Klubu vadovybę.

Į naują Klubu valdybą išrinkti ir čia pat pasiskirstę pareigomis: R. Sidabras — pirm., R. Petkūnas — sekretorius, A. Šliužas — išd., R. Gasiūnas — sporto vadovas, V. Gurskis — vicepirm. Revizijos Komisija: J. Kalvaitis, Urnevičius ir V. Čepiauskas.

Naujiems vadovams linkime ryžto ir sėkmės.

Naujas Sporto Klubu Valdybos adresas: Mr. R. Petkūnas, 13 Wright Court, Adelaide, S. A.

Krepšinio žaidynių lentelės tąsa: Liep. 17 — Vytis-Estonia, 8.30 val. Liep. 24 — Taurus-McDonald 7.30v. Liep. 24 — Vytis-ALS (latviai) 9.30.

LEARN ENGLISH—MOKYKIMES ANGLISKAI

RADIO PROGRAMME

"FOR NEW AUSTRALIANS" BROADCAST BY THE AUSTRALIAN BROADCASTING COMMISSION

Saturday, 19th July, 1952.

We are always asking questions and giving answers. That is why this lesson on questions and answers is important.

PAUL: What is a question?
JOHN: That is a question! "What is a question?" "Where is a cigarette?" "Is your name Paul?" "Can you speak English?" — all questions. Now, is your name Paul?

PAUL: Yes, my name is Paul.

MARY: That's an answer! Another question please, John.

JOHN: Can you fix a car?

PAUL: Oh, yes, I can fix a car.

MARY: And that's another answer.

PAUL: I see! Question: "Will you have another cup of coffee, Paul?"

Answer: "Yes, thank you, Mary, it's very good coffee"

Saturday, 26th July, 1952

Paul is a good learner; he learns well. Do you know when to say "good" and when to say "well"? You can learn about these two words with Paul if you listen to this lesson.

JOHN: Doesn't Olga like your saxophone, Paul?

PAUL: No. And I play very good!

MARY: Oh, you mustn't say that, Paul!

PAUL: What, Mary? Don't I play the saxophone good?

MARY: No, no, Paul! You play the saxophone well, very well, but not "good"!

PAUL: Oh! I play the saxophone well. You sing well. John drives the car well. I must learn that.

JOHN: Yes, "She is a good singer". "She sings well".

MARY: You are a good pianist. You play the piano well.

PAUL: I like good music. That is a good film. But, Mary teaches well. John plays the piano well.

This is only a small part of the Radio Lesson. You can see that it is an easy and entertaining way of learning English.

You can have a Radio Booklet posted to you each month by writing to the Department of Education in the State where you live. The Radio Booklets are free and contain Broadcast Programmes in the form of English lessons.

You may also get information about Continuation Classes and Cor-

RADIJO PROGRAMA

'NAUJIESIEMS AUSTRALAMS' TRANSLIUOJAMA AUSTRALIJOJOS RADIJO TRANSLIACIJŲ KOMISIJOS

Šeštadienis, 1952 m. liepos 19 d.

Mes visuomet statome klausimus ir duodame atsakymus. Štai dėl ko ši pamoka svarbi klausimais ir atsakymais.

POVILAS: Kas yra klausimas?
JONAS: Še tau klausimas! "Kas yra klausimas?" "Kur yra mano cigaretė?" "Ar tavo vardas yra Povilas?" "Ar tu gali kalbėti angliškai?" — vis tai klausimai. Taigi, ar tavo vardas yra Povilas?

POVILAS: Taip, mano vardas yra Povilas.

MARYTĖ: Tai yra atsakymas! Jonai, prašau duoti dar klausimą.

JONAS: Ar tu gali sutaisyti automobilį?

POVILAS: O, taip, aš galiu automobilį sutaisyti.

MARYTĖ: Tai antras atsakymas.

POVILAS: Dabar aišku! Klausimas: "Gal nori dar antrą kavos puodelį, Povilai?"
Atsakymas: Taip, ačiū, Maryte, tai labai puiki kava."

Šeštadienis, 1952 m. liepos 26 d.

Povilas yra geras mokinis; jis mokosi gerai. Ar jūs žinote, kada reikia vartoti good (geras) ir well (gerai)? Šiuos du žodžius jūs galite išmokyti kartu su Povilu, jeigu pasiklausysite šios pamokos.

JONAS: Ar Olga nepatinka kai tu groji saksofonu, Povilai?

POVILAS: Ne. Ir aš groju labai gerai!

MARYTĖ: O, Povilai, nesakyk taip!

POVILAS: O kodėl gi ne, Maryte? Ar aš negeras groju saksofonu?

MARYTĖ: Ne, ne, Povilai! Tu groji saksofonu gerai, labai gerai, bet ne "geras"!

POVILAS: O! Aš groju gerai saksofonu. Tu gerai dainuoji. Jonas gerai vairuoja automobilį. Aš turiu tai išmokyti

JONAS: Taip. "Ji yra gera daininkė", ji gerai dainuoja."

MARYTĖ: Tu esi geras pianistas. Tu skambini pianinu gerai.

POVILAS: Man patinka gera muzika. Tai gera filma. Bet Marytė moko gerai angliškai. Jonas gerai skambina pianinu.

Tai tik maža radio pamokos dalis. Jūs matote, kad tai lengvas ir įdomus būdas mokytis anglų kalbą.

Jūs galite gauti Radijo knygelę paštu kiekvieną mėnesį parašę laišką (forma pridėta) Švietimo Departamentui tos valstybės, kurioje jūs gyvenate. Radijo knygelė nieko nekainuoja ir talpina anglų kalbos radijo transliacijos programas.

Jūs taip pat galite gauti iš Švietimo Departamento informacijas apie anglų kalbos pamokų klases ir

responsence Lessons from the Department of Education.

If you listen to the Metropolitan Station, you will hear this broadcast every Saturday at 1.45 p. m. (South Australian stations at 1.15 p. m.). Coutry Stations and 6WN Perth broadcast the programme at 7.15 a. m.

Other programmes are broadcast as follows:

Easy Lessons (1—26) Saturday 12.45 p. m. (S. A. 12.15 p. m., W. A. 7 a. m.).

Harder Lessons Sunday 7.45 a. m. (S. A. 7.15 a. m., W. A. 7.45 a. m.).

korespondencines pamokas.

Jeigu jūs klausysite Metropolitijos stotį jūs girdėsite šią transliaciją kiekvieną šeštadienį 13.45 val. (Pietų Australijos stotys 13.15 val.) Krašto stotys ir 6WN Perth transliuoja programą 7.15 val. ryte.

Kitos programos transliuojamos tokiu laiku:

Lengvos pamokos (1—26) šeštadienį 12.45 (S. A. 12.15 val., W. A. 7 val. ryte.)

Sunkesnės pamokos: sekmadienį 7.45 val. ryte (S. A. 7.15 val., W. A. 7.45 val. ryte).

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:

The Director,
Department of Education,
Please send me:

Information about the Evening Classes.....
Free Correspondence Lessons
Free Radio Lessons
Surname Christian Name.....
Address
State
My native language is —

Kilkos iš Rygos. Įvairiausių rūšių silkės. Šprotai. Rauginti kopūstai. Salami. Šoninė. Marinuoti agurkai. Šviežia ruginė duona. Ir kita.

D. Leoni

80 Gouger Street,
(Prie pat miesto turgavietės)
SUSIKALBAMA DAUGUMA
EUROPOS KALBŲ!

EUROPIETIŠKO MAISTO ADELAIDĖJE NETRUKSTA!

*** Cementas ***

IMPORTUOTAS
TRANSPORTAI ATEINA LIEPOS PABAIGOJE, RUGPJUČIO VIDURY IR RUGPJUČIO PABAIGOJE

£26 * nemokamai pristatoma bet kur Adelaidėje ar priemiesčiuose;
* su užsakymu siūsti čekį ar apmokėti grynais;
UŽ TONĄ * žymi nuolaida perkant 50 tonų ar daugiau.

SERVICEMEN'S STORES LIMITED
111 COMMERCIAL ROAD, PORT ADELAIDE, S. A
J2006 J2292 J1484
MEDINDIE PORT AUGUSTA
Tel. ML 4111 Tel. 294

DANTŲ GYDYTOJAS

H.J. Cunningham

Oxford Chambers
192 North Terrace, Adelaide
Telef. W2036

Specialybė: aukso karūnėlės; aukso tilteliai

KALBAMA VOKIŠKAI

MODERN

Furnishers

125 Gouger Street, Adelaide (Priešais Osborn Hall)
Europietiškos sofos arba pilni 3 gab. komplektai gaminami pagal jūsų užsakymą.
PRIEINAMOS KAINOS
IŠSIMOKĖJIMAS

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPĄ geriausia pirkti tarpininkaujant

WESTERN & COCKS

Nekilnojamojų turtų pardavimo agentams. Sąžiningas patarnavimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.

Adresas:
Savings Bank Buildings (8-tas aukštas)
Kings William St. Adelaide
Tel. C 3942, priv. X4461 ir LF 3350

Pigiai ir tvirtai patys pastatykite sau namą, kai

STATYBOS BIURAS

parūpins jums brėžinius, specifikacijas, medžiagoms leidimus, statybai pinigus, statybinę medžiagą ir nurodys teisingą statybos eigą. Kreiptis:
271 Melbourne St., North Adelaide. Tel. M9847

Atsisaukimas i Melbourne lietu- ve moteri

Gyvename epochoje, kur atskiras žmogus tiek mažai vertinamas, kad pagaliau ir jo paties dėmesį patraukia tik masiniai reiškiniai ir tik jiems žmogus dar pasiryžęs aukotis. Jis su godumu eina ten, kur aukso veršis jam žada ir jį vilioja. Pro sužeistą ir paliegtą jis prabėga, numojęs ranka. Veltui ieskoti samarijiečio! Tačiau mūsų tremtinių ir emigrantų tragedijos aidai turėjo mummyse išugdyti pasišventimą ir norą savo jėgas aukoti šitam artimo vargui švelninti ir jį šalinti. Mes ir netikime, kad mūsų kolonijos nariai vestų tokią nelaimingojo skundui uždara gyvenimą. Jau yra šitoje indiferentiškumo jūroje širdį saule užliejančių pragiedrulių. Tai tyliai nepastebimai šluostanti Vokietijos džiovininko ašara moteris, kuri, grįžusi iš darbo, dar riša siuntinėli Vokietijon. Tai geroji ranka, kuri aukų lėkšten beria didesnę skatiką artimo vargui mažinti. Tai mažas draugų kolektyvas buriasi padėti savo sergantiems draugams ten senoje Europoje. Bendros talkos tačiau dar nėra.

Laikas slenka, o su juo kartu atkeliaujančios ligos, nelaimės ir po mūsų pačių kiemą ima jau siausti. Čia pat šalia savęs turime tiek fiziniai, tiek dvasiniai sergančiųjų ir vargo bei nelaimės ištiktųjų. Turime jau ir Melbourne ligoninėse savo lietuvių, kurie pasmerkti ar tai ilgai kančiai ar sunkiam ligos bandymui, bet dažnai ir draugų ir bendruomenės jie palikti savo likimui. Tūkstančio lietuviškos bendruomenės sąžinė apeliuojame jo kartėli, jeigu jis kankinasi ar miršta be paguodos žodžio, be materialinės pagalbos, be dvasinio suraminimo.

Kita kategorija būtų mūsų viengungiai-ės, kurie ypač vieniši jaučiasi Kūčių vakarą, didžiųjų švenčių metu, o savaitgalius nerimtai ir įvairiais atžvilgiais nuostolingai praleidžia. Kelių šimtų įsikūrusių šeimų sąžinė apeliuojame jų vienišumą ir klystkelius, jeigu jie nebus kviečiami į mūsų šeimas laisvalaikiais dalintis namų šiluma ir vargais. Laidynių (net jau ir lietuviškųjų) skaičius augs, beprotnamiuose įsitvirtins didesnis lietuvių būrys, o bendruomenė savo kreditan galės nurašyti dar dešimtis vaikščiojančių dvasios ir kūno paliegtųjų.

Šitos rūšies problemoms spręsti labiausiai tiktų jautri lietuvis moters širdis. Ji, Vargo Mokyklos ir sunkių tremties bandymų veteranė, neliks kurčia ir samarijietės bei gerosios kaimynės idėja! Valanda ar net mažiau savaitėje bus jos nario mokestis Tautai ir savo sąžinei. "Todėl, širdie, per džiugulį ir kartį, Nebūk marši, Nes amžių lobį, motinos vakartį, Tu su savim kelionėje neši."

Mažas būrelis iniciatorių, po atskirų ir vieno bendro pasitarimo birželio 4 dieną, priėjo išvados, kad šitiems uždaviniams vykdyti yra reikalinga Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne, kuri, bendradarbiaudama su Melbourne L. B. Valdyba bei Melbourne Parapijos Klebonu, apimtų ir tas sritis, kurios iki šiol buvo nepasiektos.

Kad būtų našesnis darbas, yra siūloma sekanti organizacinė struktūra:

1. Socialinės Globos Moterų D-ja. Ją sudaro jos narės-talkininkės. Nare gali būti kiekviena geros valios lietuvis, nedarant skirtumo dėl jos pažiūrų ar religijos.

3. Moterų grupės. Jos sudaromos iš keletos moterų kiekviename priemiestyje ar vietovėje, kur tik atsirastų darba dirbti norinčiųjų. Jos renkasi pagal galimybes ir reikalą savo užsibrėžtų tikslų vykdyti bei pasitarti. Toksai mažas židinėlis pats

tvarkosi ir pats sprendžia virš minėtas problemas, esančias jo aplinkoje.

3. Socialinės Globos Moterų Komitetas. Jis visuotiname narių susirinkime renkamas ryšiu tarp tokių grupių ir kontaktui su Liet. B-nės Valdyba, Parapijos Klebonu bei kitomis institucijomis palaikyti.

Atskirų padalinių konkretūs uždaviniai atrodytų taip:

1) Moterų grupės — a) lokalinio pobūdžio uždaviniai: pranešti Moterų Komitetui apie sergančius jų aplinkėje asmenis, juos lankyti, iširti aplinkybes ir visokiopai padėti. Jeigu atsirastų vietinėmis priemonėmis neišsprendžiamų problemų kreiptis į Moterų Komitetą; ruošti rankdarbius loterijoms bei dovanėles ligoniams (Kalėdų, Velykų, Tautinių Švenčių progomis); savo aplinkėje vienišus, vienišas kvieisti į savo šeimas, ypač didžiųjų švenčių metu žiūrėti, kad jie neliktų vieni.

b) Bendro pobūdžio uždaviniai: kiekviena grupė parenka tinkamiausią, ramiausią narę lankyti ligoninėse (šitos rūšies ligonių sąrašus su aiškiu ligoninės adresu, palatos ir lovos numeriu grupei pristato Mot. Komitetas); atskirų grupių moterys talkininkauja bendriems parengimams (labdaros vakarams, loterijoms ir t. t.) ruošti.

Moterų Komiteto uždaviniai: palaikyti glaudų kontaktą su atskiro mis grupėmis, siųsti joms patarimus bei sugestijas; bendresnio pobūdžio reikalams aptarti šaukti Socialinės Globos Moterų susirinkimus; rinkti žinias apie ligoninėse gulinčius, vesti jų registraciją, skirstyti jų lankymo laiką tarp atskirų grupių, skelbti lankomų ligonių sąrašus spaudoje; telkti finansus, ruošiant įvairius parengimus; propaguoti ir remti ligonių šalpą Vokietijoje; palaikyti kontaktą su panašiomis organizacijomis Australijoje (Adelaidės Moterų Sekcija) ir užjūriuose; susirūšti su australiškomis socialinės globos organizacijomis ir tirti galimybes gauti įvairios paramos iš jų; esant galimybėms, organizuoti rankdarbių kursus ir paskaitas moteris dominančiais klausimais.

Tai yra tik bendrais bruožais mesti šito darbo barai. Jį pradėjus, problemų atsirastų savaime, o organizacijos uždavinys bus dėti visas imanomas pastangas joms teigiamai išspręsti. Kad tokios skaitlingos bendruomenės tarpe neliktų skausmo ar ašarų, pro kurias būtų praeinama šaltu rankos numojimu, atsakingos esame mes, tos bendruomenės narės, besišaukiančios Aukščiausiojo Teisingumo savo Tėvynei, Tautai ir artimiesiems.

Darbai pradėti, š. m. liepos 27 d. 1 val. šaukiamas Socialinės Globos Moterų Draugijai steigti susirinkimas Šv. Jono bažnyčios salėje, East Melbourne, su tokia dienotvarka:

- 1) Susirinkimo atidarymas,
- 2) Prezidiumo kvietimas,
- 3) Moterų Komiteto ir Revizijos Komisijos rinkimai,
- 4) Moterų grupių steigimo klausimas,
- 5) Loterijos ruošimas,
- 6) Klausimai ir sumanymai.

Atvykstant susirinkimui prašome iš anksto pagalvoti apie esančias Jūsų aplinkoje problemas, taip pat neužmiršti sumanymų bei pageidavimų, kad šis pradedamas socialinės globos darbas įgytų šiltų ir gyvų spalvų.

Iniciatorių vardu: (pas.) Raulinaitienė, D. Simankevičienė, D. Žilinskienė, J. Liutkutė, J. Gylienė.

NEPAMIRŠKITE pratęsti "Australijos Lietuvis" prenumeratą iki metų pabaigos!

Melbourne Apylinkės Valdybos PRANEŠIMAS

Pranešama, kad š. m. birželio 15 d. ALB Melbourne Apylinkės visuotiname susirinkime išrinkta nauja Apylinkės Valdyba savo birželio 17 d. posėdyje pareigomis pasiskirstė taip: pirm. Baltutis Povilas, vicepirm. Simankevičienė Danutė, išd. Dirkis Petras, sekretorius Liutkutė Jadvyga ir vald. narys Žilinskienė Danutė.

Valdybos antrašas: Mr. Povilas Baltutis, 181 Page St., Middle Park, Melbourne, Vic.

Melbourne Apylinkės Valdyba PRANEŠIMAS

Liepos 20 d. (sekmadienį) tuoj po pamaldų, Camperdown parapijos salėje rengiamas S. Dariaus ir S. Girėno tragiško žuvimo minėjimas. Bus tuo reikalu paskaita.

Kviečiame tautiečius kuo skaitlingiausia minėjime dalyvauti.

ALB Sydnejaus Apylinkės Valdyba

PRANEŠIMAS

ALB Sydnejaus Apyl. V-bos š. m. gegužės 18 d. nutarimu nauju Centrinės Bibliotekos vedėju skiriamas p. T. C. Rotcas.

Mieliems skaitytojams dar kartą primenama, kad biblioteka atidaryta kiekvieną sekmadienį po pamaldų iki 13.45 val.

ALB Sydnejaus Apylinkės Valdyba

PAIEŠKOMI

Marija Bulderytė-Glionartienė ir vyras Viktoras, kilusieji iš Rokiškio ir gyvenę Vokietijoj Kassel DP camp. Paieško Karolis Balčiūnas, 1577 Ducharme ave., Outremont, Montreal, Canada.

Norbertas Šimonėlis, kilęs iš Kupiškio. Paieško brolis Petras, 1547 Ducharme ave. Outremont, Montreal, Canada.

Vitkus Alfonsas, atvykęs į Australiją 1949 m. iš Vokietijos — prancūzų zonos. Ieško Vitkus Antanas, (23) Suderfzeven, Gelbes Lager, Br. 44, Germany. Jį patį arba žinančius apie jį prašau atsiliepti.

Valentiną Girdauską, paskutiniu laiku gyvenusį Palangoje, o dabar gauta žinių, kad gyvena Australijoje, paieško Elena Girdauskaitė, 79 Watkin Tce, Rochester 5, N. Y., USA. P-ną Kazį Puidonį maloniai prašau pranešti savo adresą. C. Petrikas, 7 Esmond St., Hyde Park, S. A.

Išnuomojamas DIDELIS KAMBARYS su baldais dviem viengungiam miesto centre, 263 Gilles St., prie South Terrace (Adelaide).

J. A. SKIRKA praneša suinteresuotiems savo adresą: Lot 36-37 Boyd St., Cabramatta, N. S. W.

P A D Ė K A

Adelaidės Lietuvių Sporto Klubas "Vytis" nuoširdžiai dėkoja Melbourne Sporto Klubui "Varpui" už suteiktą materialinę paramą p. M. Čipliui sumoje £5. Klubo Valdyba

ATGAIVINKIME SAVASIAS ŠVENTES!

Lietuvių Moterų Sekcija prie Adelaidės Apylinkės Valdybos, prisimindama Šv. Onos šventę Lietuvoje su atlaidais, mūgėmis, pakilia nuotaika, ruošiasi atšvęsti

ŠV. ONOS ŠVENTĘ SAVIŠKAI

Sekmadienį, liepos 27 dieną 11 val. pamaldos Katedroje (Wakefield Street),

12.30 val. Katedros salėje bus didžiulė

MUGE

Visi atsilankykite!

V a i k u č i a i! Jūs rasite ten tą, kas jus tikrai pradžiugins: baronkas, meduolius, saldinius, žaislus ir pan.

Š e i m i n i k e s! Reta progą poilsui! Negaminkite tą dieną pietų, atvykite su visa šeima ir pasirinkite savų valgių: kopūstų, dešrų, vėdarų, kumpių, kisielių ir t. t.

Užsisakykite iš anksto staliukus, nes jų skaičius ribotas. Užsakymai priimami sekcijos valdybos šį sekmadienį po pamaldų.

Pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijai Diepholtze paremti.

Sėsk į mašiną ir važiuok!

Jūs galite nusipirkti geros kokybės automašiną imanomai lengviausiomis išsimokėjimo sąlygomis pas

L O U R N M O T O R S

254 Unley Rd., Unley, S. A. (Priešais Cremorne Hotel)

U 5 6 3 4

Torch Dry Cleaners

EUROPIETIŠKO STILIAUS VALYTOJAI!

PRIĖMIMO PUNKTAI:

17 Pirie St., Adelaide, Magill Rd., Glen Osmond Rd., Unley Rd. ir kitur.

KODĖL MOKĖTI BRANGIAU?

Apsilankykite pas mus ir pirkite drabužius, kurie yra beveik nauji ir aukščiausios kokybės, tačiau tekinuoja mažą dalelę naujų rūbų kainos.

Pedler's

3 GOUGER STREET — ADELAIDE — S. A.

Australijos Lietuvis

Pirmasis Lietuvių Laikraštis Australijoje!

"AUSTRALIAN LITHUANIAN" The First Lithuanian Periodical in Australia

ESTABLISHED 1948.

Authorised with publication under "Publications of Newspapers in Foreign Languages Regulations 1934/13" — J. Glušauskas.

Printed and Published by Australijos Lietuvis Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

Prenumerata: metams £ 2.10.0; 6 mėn. 26/0; atskiro numerio kaina 1/9. Užsienyje kaina ta pati.

Skelbimai: 7/6 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojaautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh, Adelaide, SA

KULTŪRA

NEPERIJODINIS
"AUSTRALIJOS LIETUVIO"
PRIEDAS

Juozas Mikštas

TU MAN SAKEI

Kai vasaros auksinė saulė
Mus šildė ir gaivino,
Tu man sakei, kad mūsų sodai
Mums laisto brangų vyną.

Kai rudeniu alsavo dienos,
Kai noko vasarą, tu man sakei,
Tu man sakei, kad mūsų laimei
Sukurtas žemės rojus.

Kai žiemą stūgavau pūgos,
Languos žydėjo gėlės,
Sakei, kad niekur nėra taip gera,
Kaip mano kambarėly...

Kai kalėsi kukliai iš sniego
Pavasario žibutės,
Sakei, kad tiek daug džiaugsmo nie-
[kur

Kitur negali būti.

Zadėjom niekad nepalikti
To subtilaus kamučio,
Kur nėra aukštų kalnų, nei palmių,
Kur švelnūs vėjai pučia.

Deja, turėjome išeiti
Svetur keliais skirtingais
Ir šiandien tik prisiminimai
Širdin skausmingai sminga.

Aš saulės kepinamoj žemėj,
O tu — dangoraižių pavėsy — — —
Ir gal veltui abu spėliojam —
Kur susitikt galėsime?

Yallourn, 1952. V. 3 d.

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPE- DIJA

Amerikoje atgaivinama "Lietuviš-
koji Enciklopedija". Ji būtų tremty-
je praleisto laiko vertingiausias įna-
šas į mūsų Tėvynės kultūrinį lobyną
ir ta jai dovana, mums dvigubai nau-
dinga: ir Tėvynėn parkeliamus ir
emigracijoje tebesant.

Kadangi šis darbas yra visų lietu-
vių bendras reikalas, tai svarbu, kad
susidarytų galimybės jį įvykdyti.
Todėl reikalingi yra tos Enciklopedi-
jos talkininkai — vyrai ir moterys —
jos atstovai visose lietuviškose kolo-
nijose. Pagal išgales, už darbą bus
atlyginama. Dėl sąlygų ir visų infor-
macijų tuojau kreiptis į **Juoza Kapo-
čių**, 680 Bushwick Avenue, Brook-
lyn 21, N. Y.

Kapas dziunglese

Rene Belbenoit

Stipri Rio Acarouany srovė nešė
mūsų keturių plaustą žemyn. Saulė
leidosi ir vakaras užtiesė šešėlius
ant prancūzų Gvajanos dziunglių.
Užpakaly liko pragaištinga Velnio
Salos mirtis. Prieš akis — plati jūra,
žadanti laisvę arba pražūtį.

Grand Marcel, mūsų pabėgėlių
grupės vadas, žinojo puikiai šias
apylinkes. Netrukus pasiekėme ka-
daisė buvusią kalinių stovyklą ir nu-
sprendėme apsinakvoti.

Rankiodamas laužui malkas radau
mažą krūmą apžėlusį kryžiu.

— Kas čia yra palaidotas? — pak-
lausiau Marcel.

— Tai Tėvo Pierre kapas... —
atsakė man ir priėjęs pradėjo rauti
samanas nuo kryžiaus.

— Kas jis buvo tas Tėvas Pierre?
— Kalinys. Toks kaip ir tu, kaip
aš... — atsiduso tyliai, — Dievo
pasiuntinys...

Grand Marcel praleido 20 metų
Gvajanoj. Už dvi žmogžudystes bu-
vo ištremitas į šią salą.

Už valandos visi keturi susėdom
aplank laužą. Marcel ilgai tylėjo žiū-
rėdamas kažkur į laužo ugnį. Atsisu-
ko ir, pasižiūrėjęs į tolimoje vos ma-
tomą kryželį, tarė:

— Tėvas Pierre... matau jį...
Girdžiu tą balsą, kuris per patikrinis
mūsų atsiliepdavo "Esu".

Mes klausėmės.

— Tai buvo viename kalinių laive,
kur aš pirmą kartą sutikau Tėvą
Pierre. Kaliniai nemėgo jo. Kiekvien-
as žinojo jo istoriją ir vaizdas, kada
kunigas meldžiasi ir yra nubaus-
tas už moters nužudymą, dar dau-
giau erzindavo kalinius. Jie vadinda-
vo jį "pažemintuoju" Tėvas Pierre
gyveno pietinėje Prancūzijoje, St.
Remy bažnytkaimy. Buvo visų myli-
mas kunigas. Prieš jo bažnyčią, kito-
je gatvės pusėje, gyveno našlė Du-
val. Vieną žiemos rytą ji buvo rasta
nužudyta. Aplinkybės parodė, kad tai
buvo kunigo Pierre darbas — pėdos
sniege buvo nuo našlės namo iki
zakristijos durų. Visi žinojo, kad

našlė niekam o niekam neatidaryda-
vo durų išskyrus Tėvą Pierre ir,
svarbiausia, policija rado užkastus
šventoriuje kunigo Pierre kaliošus ir
tuniką. Teisme jis pasakė tik tiek,
kad jis esąs nekaltas. Buvo nubaus-
tas kalėjimu iki gyvos galvos istre-
miant į Velnio Salą. Kai mūsų laivas
atvyko į salą, Tėvas Pierre kartu su
kitais kaliniais kirto medžius. Buvo
stiprus, niekad nesiskųsdavo ir vi-
suomet pirmasis padarydavo savo
dienos darbo normą. Niekad nesil-
sėdavo, bet padėdavo silpniesiems.
Sekančiais metais mane, kaip
nepataisomą kalinį, išvežė į Ora-
put kalinių stovyklą. Oraput buvo
tikras pragaras žemėje, nes reikėjo
dirbti vandeny ir purve iki juosmens.
Visi kaliniai sirgo maliarija. Po ke-
lių savačių sanitaro pareigoms buvo
atvežtas ir Tėvas Pierre. Jis rūpinosi
kiekvieniu ir tuo užkariavo kalinių
širdis. Mirštantieji prašydavo Tėvą
Pierre paskutiniųjų Sakramentų...
Sargybiniai net pradėjo jį gerbti.
Vėliau Oraputo stovykla vyriausio-
jo gydytojo įsakymu buvo panaikin-
ta. Tėvas Pierre prašėsi perkeliamas
į Saint Louis raupsuotųjų kalinių sa-
lą. Ten jis išbuvo penkerius metus.
Sunyko jo organizmas, bet siela vis
buvo nepalaužiama. Kartą stovyklon
atgabeno sergantį kalinį Groscaillou.
Tėvas Pierre priėjo prie jo neštuvų
perrišti žaizdas. Kalinio veide jau
nieko žmogiško nesimatė. Paklausė
jį Tėvas Pierre apie skausmus.
Raupsuotasis kelias sekundes žiūrė-
jo į kunigo akis, staiga atsisėdo ir
šaukdamas nesavu balsu stengėsi jį
nustumti nuo savęs. "Gerk pieną,
mano prieteliau, jausies geriau" —
ramino jį Tėvas Pierre siūlydamas
pieno puodelį. Raupsuotasis pradėjo
šnabzdėti lūpomis: "Ne, ne! Tai ne-
gali būti! Čia ne kunigas Pierre".
Tėvas priėjo arčiau: "Ar tu pažįsti
mane?" Raupsuotojo balsas sustingo
gerklėje. "Tėve, ar nepažįsti mane?
Aš esu juk Groscaillou!" Tėvas
Pierre ilgai žiūrėjo į raupsuotąjį ka-

linį ir tarė: "Mano vargšas John...
Kaip Dievas nubaudė tave...!"
Tarpduryje pasirodė daugiau raup-
suotųjų. Groscaillou pradėjo šaukti:
"Aš mirsiu greit, mirsiu... Klausy-
kite — Tėvas Pierre yra nekaltas.
Aš esu tas, kuris prieš 20 metų nu-
žudė našlę Duval... Tėvas Pierre
viską žinojo, bet niekam to nesakė.
Aš apsilikau tuniką, užsimoviau jo
kaliošus ir nuėjau pas aną turtingą
našlę. Ji, pamačiusi kunigo aprangą,
atidarė man duris ir, kai pamatė kad
tai ne Tėvas Pierre, pradėjo šaukti.
Aš nusmaugiau ją... užkasiau šven-
toriuje kruvinus rūbus ir kaliošus...
Tėvas Pierre matė viską... Nusive-
dė jis mane klausyklon. Atlikau iš-
pažintį. Aš prisiekiau kad aš pats pa-
siduosiu policijai, bet... sekančią
dieną Tėvas Pierre buvo suimtas.
Aš buvau jaunas... bijojau mirti ir
tylėjau. Tėvas Pierre neišdavė ma-
no išpažinties paslapčių ir leidosi nu-
teisiamas... Duokite popieriaus ir
plunksną, — prašė Groscaillou, — aš
pasirašysiu savo prisipažinimą. Sku-
bėkite, nes mirštu..." "Mano sū-
nau", — atsakė maloniu balsu kuni-
gas, "nereikalinga. Išpažink viską
Dievui. Jis jau nubaudė tave skau-
džiai. Melsk Jo malonės".

Tą naktį Groscaillou dingo. Už ke-
lių dienų jo lavonas buvo surastas
upėje.

Tėvui Pierre buvo pasiūlyta pasi-
rašyti St. Remy žmogžudystės pro-
tokolas, bet jis atsisakė. "Dievo va-
lia. Jis siuntė mane čia..." — atsa-
kė kunigas — "aš buvau Jo siūstas
palengvinti kalinių kančias. Tesie
Jo valia".

Kada atėjo įsakymas gražinti Tė-
vą Pierre Prancūzijoje — buvo per
vėlu. Jis mirė...

Kalinių iškasė jam kapą, o sargy-
biniai pastatė šitą mažą akmeninį
kryžiu.

Laužo ugnis gėso. Marcel atsidu-
so giliai:

— Jis buvo žmogus, tikras žmo-
gus...

Kiekvienas be žodžių susivyniojo
me į antklodes nakties poilsui.

Vertė Vac. Tamošaitis

Pasileidusiu ir nedrausmingu vaiku perauklejimas

Sunkios tremties ir emigracijos
gyvenimo sąlygos stovyklose ypač
skaudžiai palietė vaikus. Vieni vai-
kai dėl skurdo ir ligų išmirė, kiti yra
chroniškai nusilpę. Sveikųjų vaikų
didelė dalis nustojo klusnumo ir
drausmės, pasidarė storžieviai, iš-
gveraburniai, padaužos, įrengimų
gadintojai, teršikai, o kai kuris ir va-
giliauti pradėjo. Čia tenka tačiau
konstatuoti, kad pakrikusių vaikų
tarpe lietuvių vaikai dar nėra taip
giliai pakrikę, kaip kitų tautų dau-
gumos vaikai.

Vaikų pakrikimą pagimdė stovyk-
linis susikimšimas, kuriame jau ke-
letas pakrikusių ar pasileidusių vai-
kų savo pavyzdžiu apkrečia kitus.
Prie to prisidėjo kriminalinio ar ban-
ditinio pobūdžio kino filmos ir tokia
pat literatūra.

Tėvas, o dažnai ir motina, visai
dienai išvyksta į darbą ir palieka sa-
vo vaikus svetimųjų priežiūrai, iš ko
dažniausia menka nauda. Tik mokykla
griežtomis priemonėmis dar suge-
ba savo reikalams išlaikyti drausmę
vaikų tarpe.

Visi tėvai savo vaikais rūpinasi ir
stengiasi juos bent papildomai mai-
tinti ir mokinti gero elgesio. Tatai
yra kilni ir pagirtina. Juk juo geres-
ni bus vaikai, juo geresnės bus šei-
mos ir gerovė, stipresnė tauta. Kaip
iš supuvusių sienų nepastatysi

stipraus namo, taip ir iš blogų vaikų
nebus naudos nei būsimoms jų šei-
moms, nei tautai.

Deja, net pačių geriausių norų
neužtenka tikslui pasiekti, kai tuos
norus stengiamasi įvykdyti netinka-
momis priemonėmis. Šita prasme tė-
vų dažniausiai daroma pagrindinė
klaida glūdi tame, kad jie, tirpdami
meilės jausmuose savo vaikams, pa-
miršta patys esą savo šeimoje neat-
sakytinai privalomais tėviško auto-
riteto, nešiotojais ir saugotojais, o
vaikai esą jų auklėtiniai, iš kurių pu-
sės yra būtinas klusnumas tėvams ir
jų nustatytai tvarkai.

Vaikų dauguma instinktyviai pa-
žįsta savo tėvus, ar šie yra valingi,
kad priverstų savęs klausyti, ar
minkštaširdiškai silpnavaliai, kurių
galima drąsiai ir nebaustinau neklausyti.
Valingi tėvai lengvai sudraus-
mina savo vaikus. Silpnavaliai gi tė-
vai su savo vaikais nesusivaldo: vai-
kai jų neklauso, virsta priešgimomis,
nuolat pyktauja, reikalauja negali-
mų ar kenksmingų dalykų, kaulija,
zirzia, ant tėvų šūkauja, krinta ant
žemės, isteriškai spardosi iki tėvai,
įsinervinę patys ir norėdami ramy-
bės, nusileidžia vaikui, vienaip ar ki-
taip patenkindami jo kaprizinį reika-
lavimą. Nuo šito momento tėvų au-
toritetas yra jau prarastas. Nebe tė-
vai valdo ir auklėja vaiką, o kapri-

zingas vaikas elgiasi su jais, kaip su
savo pastumdėliais. Vaiko egoizmas
po kiekvieno laimėjimo, priešingo
tėvų valiai, stiprėja. Vaikas jau ne-
gailestingas despotas ir nepasotina-
mas smaguris. Juk patys tėvai įpra-
tino jį smaguriauti, kasdien net ne-
tinkamu laiku penėdami šokoladu,
saldainiais, ledais ir kitais panašiais
skanėštais, kurie, besaikiai ir netin-
kamu laiku pavartoti, nustelbia ape-
titą, gadina virškinimą ir ardo dan-
tis. Vaikui augant smaguriavimas
tais pačiais dalykais atsibosta. Atsi-
randa smalsumas paragauti vis kitų
ir kitų smaguriavimo nuodų, o tam
nėra galo.

Iškyla noras pliuškauti galimai
prašmatnesniais aprėdais, girtuokli-
aui, trunkyti po restoranus ir t. t.
Mokytis ar darbas dirbti tingisi. Juk
lengviau parazituoti ant tėvų spran-
do. Kai tėvai nebetesi parazito išlai-
kyti, tai išlėptas egoistas (ar ego-
istė), vengdamas sunkesnio darbo
savo pragyvenimui ir neišmokęs
lengvesnio darbo, griebiasi nešvarių
kombinacijų, kad kaip nors prasistū-
mus iš dienos į dieną. Lietuva buvo
beveik laisva nuo tokios rūšies tipų,
bet kitose šalyse, kur per smaguria-
vimą, pliuškavimą ir egoizmą vis
daugiau atsiranda išsipaikinusio jau-
nimo, patvarių šeimų sukūrimas da-
rosi vis sunkesnis. Juk normalus su-

tuoktinis gyvenimas tėra įmanomas
tik taikių kompromisų keliu sutvar-
kant savitarpyje atsirandančius ne-
sutarimus. Jeigu gi situaciniai yra
beatodairiniai egoistai, abu pilni iš-
didumo (fanaberijos), abu liguistos
ambicijos, abu atkakliai nenulaidūs
ir erzlūs pikčiurnos, tai greit nustoja
būti įdomūs viens kitam ir, iki pasi-
biaurėjimo įveikę viens kitą savo ne-
sugyvenamais būdais, išsirutina per-
siskyrimą (divorsą), kuriam gauti
dažnai reikią pavartoti ir visokias
nešvarias kombinacijas. Vaikais ar-
ba pasidalinama, arba už juos atsis-
kaitoma pinigais kaip už kokius
daiktus, arba nuo jų atsiperkama
kaip nuo kokios sunkios naštos. Tad
vaikų likimas dažniausiai apgailėti-
nas.

Patys išsiskyrėliai — šiaudiniai
našliai ir šiaudinės našlės — leidžia-
si į naujas poravimosi ir išsiskyrimų
avantiūras ir daugina vaikų — pa-
mestinių skaičių.

Še tau ir laimė iš vaikų lepinimo
ir paikinimo, bet pataisyti ir perauk-
lėti jau pėvelu.

Tik labai retais ir rimtais atvejais
sutuoktūvių anuliavimas būtų reika-
lingas ir Lietuvoje, tačiau su teise
tik nekaltajai pusei vėl tuoktis. Bet
amerikoniškas sutuoktūvių ir persis-
kyrimų lengvumas yra mums labai
pavojaingas šeimų patvarumo panai-
kinimu ir primena ūkio gyvulių re-
gistruoto poravimo procedūrą.

(Perkelta į 10 psl.)

PASILEIDUSIŲ IR NEDRAUSMINGŲ VAIKŲ PERAUKLĖJIMAS

(Atkelta iš 9 psl.)

Amerikietės "Jie-vutės" Paulekiutės (kodėl gi ne Jievos?) išsiskyrimas su pirmuoju vyru, užbaigtas savo vaikų persinešimu pas savo motiną, paskiau jos susipažinimas restorane su Rokfeleriu, dar paskiau jų sutuoktuvės ir, rodos, po 3 metų išsiskyrimas, apvainikuotas vaiko iš šių jungtinių palikimu pas Rokfelerį, yra labai aiškus ir didžiausio pasipiktinimo vertas pavyzdys, į kokią klampynę dėl neišauklėjimo pakliuvo savo gyvenime nelaimingoji "Jie-vutė", kurios asmenyje tapo išniekinta moters žmogysta ir motina ir kurios vaikai taip pat išniekinti. Savo laiku kai kurie lietuvių laikraščiai didžiavosi Rokfelerinėmis "Jie-vutės" sutuoktuvėmis, kaip koku garbingu lietuvių tautai įvykiu. Skeptikai gi buvo priešingos nuomonės ir neapsirikio.

Lietuvių tauta, kurios didžiausią daugumą sudaro kaimiečių ūkininkų šeimos, yra palyginti aukštos doros žmonės, gerai išauklėti, su savistovia galvosena, su savistovia elgsena, su sveika savigarda ir su praktišku protu. Jinai lig šiol mokėjo gerai išauklėti savo vaikus, sugebės ir ateity. Miesčioniškai, palaidai, patvirksiai ir parazitiškai auklėjimų vaikų jai nereikia. Kas dabar, svetur gyvendamas, tokių vaikų turi ir manytų grįžti Lietuvon, tas turėtų arba juos perauklėti gerąja kryptimi arba pasilikti svetur.

Vaikus labai gerai išauklėti reikia didelio išmanymo ir daug triuso. Vidutiniškai gi patenkinamas vaiko išauklėjimas yra įveikiamas kiekvienoj šeimoj.

Auklėjimo pagrindas — priversti vaiką būti klusniu ir drausmingu be jokių prieštaravimų ar derybų. Tai yra būtiniariai vykdytina sąlyga. Jos neįvykdžius, auklėjimas neįmanomas.

Kaimo žmonių būklėje visi darbingieji yra užsiėmę savo darbais. Daug terliotis su vaikais nėra laiko. Todėl nepaklausiusiam vaikui tuojau išperiamas kailis žabu (žagaru), rykštele ar diržu per užpakalį. Rankos plaštakas kepsterėjimas per užpakalį arba kumščiavimas į kur pakliuvo pripažįstamas neefektingu ir todėl kvailu baudimu.

Taip pat jei vaikas nesilaiko jam nustatytos tvarkos irgi gauna į kailį. Už kišimasi į suaugusiųjų pašne-

kesius taip pat gauna.

Jei ne geruoju, tai jau bausmės grėsiamas, vaikas pripranta prie klusnumo, drausmės ir tvarkos.

Kai kurie tėvai dar baudžia vaikus paklūpdytu ar statymu į kampą ir, žinoma, gerai, jei to užtenka. Tačiau geriausi vaistai — žabas ar diržas, nors jų nemėgsta per daug sentimentalios ir isteriškai nervingos šeimos. Bet jei net tokių šeimų ligoms gydyti ar nuo kurių ligų apsidrausti vartojamos vaistų injekcijos, kurios kartais esti ir labai skausmingos arba iššaukia dar skausmingesnes reakcijas, o visad rišasi su kai kuriuo kraujo užkrėtimo pavojumi, tai juo labiau yra pateisinamas kailio išpėrimas, ypač kad jis tik gydo vaiką nuo visokių elgesio negerovių, o šiaip nepavojingas.

Auklėjimo procedūra iš pagrindų yra nesudėtinga: apsaugoti vaiką nuo blogos draugystės, nuo blogų filmų, nuo šlamštinės literatūros ir nuo blogų pavyzdžių tėvų namuose, o to vieton — mokyti vaiką doro elgesio, sudaryti jam padorią draugystę, tiecti gerą literatūrą ir rodyti tik kultūringas kino filmas. Be to, labai ir labai svarbu, kad abu tėvai būtų vienigi vaiko auklėjime, kad nesistengtų viens nuo kito paveržti sau didesnės vaiko simpatijos, nes tatai bauriai demoralizuoja vaiką, kad, kilus nuomonių skirtumui dėl auklėjimo plano ar jo vykdymo, nesileistų į savitarpius ginčus, vaikui girdint ar matant, o visą reikalą išsiaiškintų vėliau, būdami patys vieni.

Tėvai savo kalbas, įpročius ir poelgius turi paimti griežton savo pačių, atskirai kiekvieno, arba abipusėn kontrolėn, kad savo gražius pamokymus vaikui palaikytų savo gražiu pavyzdžiu. Niekieno blogas pavyzdys taip nesudarko vaiko auklėjimo, kaip blogas tėvų pavyzdys.

Tėvų graži, rami nuotaika, mandagumas su visais žmonėmis, blavumas, darbštumas, taupumas, teisingumas ir vaikų pratinimas prie šių dalykų turi didžiausios svarbos. Melas gi, blevyzgojimas, keiksmas, barniai, šmeižtai ir žmonių apkalbinėjimai neturėtų būti girdimi šeimoje, kurios tikrai nori kultūringai išauklėti vaikus.

Užbaigimui linkėtina visiems tėvams, kurie turi perauklėtinius išdykelius, neklaužadas ar palaidūnus, atstatyti pilnon aukštumon savo šeimoje tėvišką autoritetą ir sekmingu vaikų perauklėjimu pasiekti laimę sau ir vaikams.

Mokslo ir technikos naujienos

ALKOHOLIKAI MAŽIAU PLINKA

Amerikos ligoninėse ištyrus apie 2000 nepagydomų alkoholikų paaiškėjo, kad tarp jų rasta labai mažai plikių. Plaukai jų tankūs kaip šeputy, tik per anksti pražilę. Taip pat alkoholikų labai mažai su išbertais veidais, kaip tai dažnai pasitaiko brendimo amžiuje. Yra ir kitų fiziinių skirtumų, palyginus su normaliais vyriškiais.

"KARŠTASIS CUKRUS"

Chemikams yra pavykę pagaminti vadinamąjį radioaktyvų arba "karštąjį" cukrų. Juo gali būti maitinamas žmogus ir bakterijos. Praktiška nauda yra ta, kad radijum "užkrėstos" bakterijos gali būti lengvai stebimos, kaip jos po kūną vaikšto, kur koncentruojasi ir kaip sukelia ligą. Žmogui įdavus tokio cukraus, galima stebėti, kaip jis organizme turpsta, išsisklaido ir kokias atlieka funkcijas. Gydytojai tikisi, kad tuo būdu galima bus išaiškinti daugelį susirgimų ir rasti joms gydyti geresnę priemonę, ypač vėžiui ir dantų gedimui. "Karštąjį cukrų" pagamino Dr. Horace Isbell su savo pagalbininkais, dirbančiais prie National Bureau of Standards. Viena to cukraus uncija kainuoja 28.000 dolerių.

ŽMOGUS YRA SUDETAS IŠ DIDELIŲ SKAIČIŲ

Septyniasdešimts procentų žmogaus svorio sudaro vanduo. Vaikas per 10 dienų suvalgo tokį maisto kiekį, kiek jis pats sveria. Jaunuolis suvalgo "save" per 50 dienų, o suaugęs — tik per 65 dienas. Žmogaus širdis per dieną sutvaks 100,800 kartų, per vieną minutę ji prapumpuoja 22 "paintos" kraujo, o per 2 valandas išaukvoja tiek energijos, kad su ja galima būtų pakelti 65 tonas per vieną pėdą nuo žemės. Kiekvienas žmogaus inkstas turi 1,200,000 plonyčių vamzdelių, kuriuos ištiesus susidarytų 75 mylios. Plaučiuose yra

Dar būtų itin pageidautina, kad, paskelbus šį straipsnį, išsitarų spaudoje ir kiti, kam rūpi nesveikai auklėjimų vaikų perauklėjimas. Gal tie kiti patiektų geresnius, praktiškesnius perauklėjimo metodus.

Astas

apie 300 milijonų orui siurbti narvelių. Smegenyse yra apie 12 bilijonų ląstelių. Kraujuje kas sekundė su-naikinama ir naujai sudaroma 10 milijonų raudonųjų kraujo ląstelių. Ištiesus visus takus, kuriais žmoguje beginėja koks skystis, susidarytų kelio 100,000 mylių.

TANGANAIKOJE BUTA LABAI SENO MIESTO

Pietinėje Tanganikos pakrantėje, Afrikoje, anglų mokslininkas Frederick Mitchell aptiko griuvėsius labai seno miesto. Rastos pinigų monetos iš 1550 — 1450 metų prieš Kristų rodo, kad ten būta tada judraus gyvenimo. Manoma, kad tą miestą bus pastačius arabų kiltis, dabar jau išnykusi. Pradėti tyrinėjimai užtruks dešimtį metų ir kainuos apie 100,000 svarų sterlingų.

ČIA BUTA ŽMOGAUS PRIEŠ 200,000 METŲ

Vokietijoje, Braunschweigo provincijoje, prie Lebenstedto miestelio buvo daromi žemės gręžimai šulniui iškasti. Keturių metrų žemės gilumoje užtikta mamuto bei arklio kaulų bei žmogaus įrankių iš akmens. Tyrinėjimai rodo, kad čia žmogaus gyventa dar 200,000 metų prieš Kristų.

MEKSIKOJE ATRASTOS SENOS FRESKOS

Meksikos miesto muzėjaus pranešimu netoli San Juan Teotihuacan pyramidės surasta gerai išsilaikūsios mūrinės freskos, kurios esančios 2,000 metų senumo. Freskos buvo surastos prie pat Saulės pyramidės 6 pėdos žemėje. Jų spalvos yra gerai išsilaikūsios ir gana ryškiai nufotografuojamos. Manoma, kad šias freskas padarė tie patys senieji pyramidžių statytojai.

SENAI ISMIRĘ GYVUNAI

Žemės sluoksniuose, kaip žinoma, dažnai aptinkamos liekanos tokių gyvūnų, kurių jau seniai nebėra. Juos kartais galima pamatyti muziejuose, kur jie sudurštomi iš surastų kaulų. Neseniai Italijoje, Alpių kalnuose, rasta viena dolomitų ola (Grigno Grotta) su labai gausiomis 20 rūšių gyvūnų liekanomis. Jie yra iš to meto, kai didelė Europos dalis buvo apklota ledu. Italijos mokslininkai dabar toje oloje daro tyrinėjimus.

O. B. Audronė

KAIME

Maudosi padangėj
Rūkas šilkaskaistis
Ir naktuzė rengias
Margas pievas laistyt.

Snaudžia jau nurimę
Klony žalios angos —
Tai rūkais užgimę
Godos jųjų rangos.

Klykiančios žuvėdros
Ten sparnus pavilgo —
Žalumėlis giedras —
Kužda pievų smilgos.

Žaliosios pašlaitės
Prieblanda alsuoja —
Kuždasi pušaitės
Ir berželiams moja.

Dainos ir dainelės
Aidi jau aplinkui —
Rodos visos šalys
Dainai susirinko.

Gera čia gimtinėj,
Numylėtam kaime —
Viltį vakarinę
Viešpatie palaimink!

1942.VIII.28
Brokaraistėlė

Po tukstanciais kaukiu

Pradedami spausdinti įdomūs misijonierių nuotykių iš P. Jatulio paruoštos tuo vardu knygos. Pirmieji straipsniai yra versti iš R. Fuloep-Miller knygos apie jėzuitus. Autorius yra protestantas. Red.

SU PIRKLIU PIRKLYS, SU KAREIVIU KAREIVIS

Smalsūs Romos gyventojai kartą vėl gavo progos pasipilti į gatves. Mat, vieną 1515 metų pavasario rytmetį Angelo tiltu pagal Borgo Nuovo, "karališkuoju keliu" keista eisena ėmė judėti Vatikano link: brokatais apdengti mulai, svyruoją kupranugariai, drambliai su urzgiančiomis narvuose panteromis ir ilga vilkstinė dailiausių žirgų, kurie nuo karčių iki kanopų išdabinti buvo žėrinčiais perlais, žygiavo gatvėmis. Paskui keistą eisena ėjo būrys prabangiai vilkinčių didikų, kurių tarpe išdidžiai žvalgydamasis, įnėręs kojas į gryno aukso kilpas, jojo Portugalijos karaliaus pasiuntinys. Jis šiandien turėjo savo Suvereno vardu įteikti Šventajam Tėvui turtus ir brangenbybes, atvežtą iš naujai užkariautos Indijos karalystės, kaip Lisabonos dvaro krikščioniško nusiteikimo įrodymą.

Ilgą laiką po tų įvykių, kai protestantai nesuskaitomai daug sielų jau buvo atitraukę nuo katalikų Bažnyčios, kai iš Vokietijos, Anglijos ir Švedijos ateidavo kas kartą liūdnės žinios apie atkritimą ištisų šalių su jų valdovais ir kunigais, dažnai su malonumu buvo prisimenama anoji procesija. Tegu Liuterio eretikai ir daug paklydėlių nuves su savim į pragarą, katalikų Bažnyčia gali džiaugtis, nes toli-moje Indijoje laimėta jai nauja šalis, daug didesnė už visą

Europą su jos visomis vis naujas erezijas gimdančias šalimis ir karalystėmis.

Nuo to laiko, kai Vasko da Gamos laivynas, pasipuošęs savo bures dideliais raudonais kryžiais, pasiekė Indijos krantus, kiekviena pėda, kurią portugalų jūrininkai užėmė, buvo naujos katalikiškos šalies dalis, nes visur kartu su karėviu pasirodydavo ir kunigas, kad nugalėtuosius pakrikštytų ir užkariautą žemę pašventintų tikrajam Dievui statomomis bažnyčiomis.

Trisdešimčiai metų nuo anų iškilmų praslinkus, Indijos krikščioninimo darbas turėjo būti tęsiamas padvigubintomis jėgomis, nes didėjant tikinčiųjų skaičiui, turėjo didėti ir Linksos Naujienos skelbėjai. Iki šiol dominikonams, pranciškonams ir pasauliečiams kunigams jau skelbiant Evangeliją naujose kolonijų srityse, karalius Jonas Trečiasis ryžosi kreiptis į Popiežių, kad šis pasiųstų į tenai keletą vyrų iš kato tik įsikūrusios Jėzaus Draugijos, apie kurios kunigus karalius jau daug buvo girdėjęs puikių atsiliepimų, todėl tikėjosi, kad jie su dar didesniu negu kitų uolumu dirbs krikščionybės plėtimo darbą netikėlių šalyse.

Iš tikro, tas karaliaus sprendimas turėjo pradėti visiškai naują laikotarpį ne tik katalikiškų misijų veiklai, bet ir pačiai Jėzaus Draugijai. Dirbdami kaip apaštališki misijonieriai, jėzuitai toli šešėlyje paliko visus kitų misijų ordinų laimėjimus, ir ypač dėl savo misijonieriško veiklumo Jėzaus Draugija susilaukė pelnyto pasaulinio garso.

Jau pats pirmasis jėzuitas, kuris nuvyko į Indiją, pasirodė gabiausias ir vaisingiausias misijonierius, kurį katalikų Bažnyčia kada nors yra turėjusi, ir juo keičiau atrodo ta aplinkybė, kad šį garsųjį misijonierių — Pranciškų K s a - v e r a tam uždaviniui pašaukė tik paprastas atsitiktinu-

Karaliaus Mindaugo Institutas

1950 metų rugpjūčio mėnesio 6 dienos posėdyje Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Valdybos, jos pirmininkui pasiūlus, buvo nutarta įsteigti Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslių Institutas. Jo tikslas suburti aplink save Australijoje ir kitur laisvėje gyvenančius lietuvius akademikus, o taip pat kartu pagelbėti aukštuosius mokslus pradėjusiai eiti lietuvių jaunuomenei pagilinti savo studijas. Numatyta buvo prisidėti prie kultūrinio lygmens išlaikymo ir sustiprinimo visų lietuvių tremtinių ruošiant jiems viešąsias populiarias paskaitas pirmoje galvoje iš lietuviškųjų mokslų srities.

Tremties gyvenimo aplinkuma ir kovos už kasdieninę duoną neleido sėkmingai vykinti užsimeistų Instituto tikslų. Akademinei pagalbai studentijai nepavyko suorganizuoti, tad pereita buvo vien prie viešųjų paskaitų rengimo ir šioje srityje jau dirbama antri metai. Kol aplinkybės neleis yra sulaukytas nuolatinių sistematingų lituanistinių aukštojo mokslo kursų vykinimas. Instituto nariai atliekamu nuo darbo laiku dirba mokslinių studijų darbą. Pats Institutas veik du metus išbuvo be pastovių statutinių rėmų.

Dabar jau Institutas turi savo statutą ir įgavo pastovią juridinę formą, jam atitinkama tvarka nustatyta. Instituto pavadinimas yra perredaguotas ir priimta sekantis: "Karaliaus Mindaugo Institutas". Instituto tikslai įgavo konkretines apibrėžtas ir einant jo š. m. birželio mėn. 5 dieną priimtuose ir jau veikiančiu statutu (str. 1) K. M. Instituto tikslas yra: a) tirti lietuvių mokslą, literatūrą ir kultūrą; b) dirbti aukštojo mokslo švietimo darbą.

Instituto darbas skirstomas į šias sekcijas: a) Lietuvos istorijos; b) teisės ir socialinių mokslų; c) kalbos ir literatūros ir d) kultūros ir meno. Instituto nariai laisvai pasiskirsto tarp minėtų sekcijų ir dirba pasirinktą studijų darbą. Institutas nėra organizacija panaši bendruomenės organizacijoms ar ideologiniams bei kultūriniais lietuvių susibūrimams. Jam rūpi turėti vien darbui pasiruošusius, aukštuosius mokslus baigusius narius, kuriems yra noro savo darbu prisidėti prie lietuviškųjų mokslų, literatūros ir kultūros studijų ir savo darbo išdavus skleisti

tremtinių bendruomenės narių tarpe. Institutas nėra politinės, filosofinės ar religinės sistemos propagandistas, jam rūpi mokslinė tiesa ir jos ieškojimas lietuviškuosius mokslo dalykus tiriant.

Institutas turi savo vadovybę, kurią sudaro direktorius ir sekretorius, o sekcijos turi savo vedėjus. Instituto vadovybė gali turėti savo įgaliotinius įvairiose vietose paskirtus iš narių tarpo. Instituto nariais gali būti aukštuosius mokslus baigę lietuviai, o jų korespondentais, Instituto vadovybės priėmimu, visi kiti asmenys ar institucijos. Materialiniai remia Institutą asmenys ar įstaigos yra jo rėmėjai. Instituto nariais gali būti asmenys gyvenantieji visuose laisvojo pasaulio kraštuose. Instituto vadovybę renka jo nariai savo susirinkime dvejais metais. Šių metų birželio mėn. 5 dienos susirinkime yra išrinkta nauja vadovybė, kurią sudaro: P. V. Raulinaitis, Instituto direktorius, ir Ad. Vaičiūnas, Instituto sekretorius. Instituto susirinkimas numatė kviesti naujų narių. Apie tai su numatytais kandidatais susišinos Instituto vadovybė.

Instituto Direktorius

KARALIAUS MINDAUGO INSTITUTO PRANEŠIMAS

1952 metų birželio mėnesio 28 dieną Lietuvių Kultūros Fondo organizacijos visuotiniame metiniame suvažiavime buvo diskusijos ir priimti nutarimai dėl Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslių Instituto uždavinių, organizacijos, veiklos ir likimo, nekaltant dėl jų — tų diskusijų ir nutarimų — tikslo jų faktinės, visuomeninės ir moralinės prasmės ir vertės bei jų juridinės galios, neliečia Karaliaus Mindaugo Instituto.

Karaliaus Mindaugo Institutas yra savistovus ir nepriklausomas nuo bet kurių organizacijų, susibūrimų ar institucijų. Jis yra suorganizuotas ir veikia pagal savo statutą. Todėl jo paskelbtas viešųjų paskaitų ciklas yra vykdomas numatyta tvarka, laiku ir nurodytoje vietoje.

Sekanti nustatyta paskaita įvyks 1952 metų liepos mėn. 13 dieną, salėje prie St. John Church, lietuvių katalikų bažnyčios. Paskaitos tema: **Lietuviai rašytojai svetimomis kal-**

Čia duodama paimta iš švedų "Stockholm Tidningen" žinutė apie tai, kad partizanų veikla Pabaltijy yra sunykusi, kad Pabaltijo sukolchozinimas, miškų iškirtimas ir intensyvi rusų kova prieš partizanus atėmė jiems paskutines slaptystosi vietas.

Šita žinutė ir samprotavimai tik iš dalies yra teisingi. Krašto Valdybos apklausinėjamų grįžusiųjų iš Lietuvos vokiečių daviniai visai prieštarauja tai žinutei. Lietuvoje yra plačiai žinoma ir savaime suprantama, kad daugelio Lietuvos sričių kaimai, dabartiniai kolchozai, tik dalinai yra komunistų funkcionierių žinioje. Vienur tokie funkcionieriai nedrįsta pasirodyti už savo namų po sutemos, kitur jie tiesiog traukia į miestus, o kolchozų vadovybėje lieka partizanams pakenčiamiesni nepartyviai žmonės. Iš dalies dėl partizanų veiklos, nors didžiausia dalimi iš įsitikinimo, kolchozuose beveik nėra komjaunimo. Komjaunuolių tokiuose kolchozuose yra tik vienukės, nors paprastai partizanai tuos jaunus berniukus ir mergaites ypatingai nepersekioja.

Mūsų teigimo iliustracijai turime nemažą pavyzdžių. "Raudonosios Žvaigždės" kolchozas, vos 5 km nuo Tauragės, turėjo prisijungti dar vieną kaimą (jo neminėsim, bet visos vietovės mums yra žinomos), kuriame buvo atskiras kolchozas, nes to kolchozo pirmininką partizanai su likvidavo ir nebebuvo kam eiti pirmininko pareigų. Toje pačioje "Raudonojoje Žvaigždėje" pernai pavasarį girininkas buvo atvežęs kolchozininkams atlyginimus už atliktus miško darbus. Pačiame vidurdienyje staiga atvyko partizanų būrys, konfiskavo iš girininko pinigus visų kolchozininkų akyvaizdoje, o dirbusiuosius nuramino, kad pinigus iš valdžios gausią. Ir tikrai, girininkas negavusis tą kartą išmokėjo vėliau, bet į 5 km nuo Tauragės esantį kolchozą nebevyko, o pasikvietė pinigų gavėjus į Tauragę. Taip atrodo partizanų "bejėgiškumas", net netoli nuo gana stambaus centro.

Partizanų medžioklėse dalyvauja bomis. Prelegentas — Instituto narys — A. Zemribas-Zubras.

Instituto vadovybė

PARTIZANAI LIETUVOJE

ne tik MVD ar kariuomenės daliniai, bet ir vietinė milicija ir net įmonių komandos. Kariuomenė ir MVD veikia tik didesniuose miškuose ir pelkynuose prieš didesnius partizanų dalinius ir susitelkimus. Didesnės kovos tikrai aprimo, bet ar jos aprimo dėl to, kad partizanai sunaikinti, ar tik dėl partizanų nulaukiamosios taktikos, sunku pasakyti. Jau nekartą partizanai lyg apimdamo, o praktika parodė, kad kovos vėl suliepsnodavo kaip tik tada, kai tarptautinė įtampa didėdavo, duodama vilčių, kad didysis konfliktas ar naujas karas jau artėja.

Mažesniųjų partizanų dalinių medžioklės atliekamos milicijos ar net įmonių komandų, kurios turi aukotis šitam "kilniam ir patriotiniam" žygiui. Jos paprastai iš tų žygių grįždavo be pasisekimų, bet su dideliu respectu partizanams, savo pasakojimuose padidindamos ir jų skaičių ir jų parsumą bei sumanumą. Visi žygio dalyviai eidavo į žygių nenoromis, jų tarpe buvo nemaža tiesiog prijuočiančių partizanams. Kiekvienu atveju tokiai pasiūstai komandai rūpėdavo tik viena: kiek galima greičiau ir laimingiau grįžti namo.

Ne kitaip nusiteikusi ir milicija. Jos būriai naktimis siunčiami į kolchozus užklupti partizanus. Jų beveik niekuomet neužklumpa, nes ir milicija būdavo laiminga, jeigu nereikėdavo susidurti su partizanais. Tokiais atvejais milicijai daug geriau vyksta slaptų degtinės destiliuotojų medžioklė. Jos milicijai ir pelningesnės ir mažiau pavojingos. PLB Vok. Kr. V-bos Informacijos

NUODINGA ŽUVIS

Vienas Anglų mokslininkas Frederick Mitchell, ilgą laiką praleidęs betyrinėdamas Indijos vandenyno salas, parsivežė į Londoną nedidelę, penkių centimetrų žuvį, kuri gelia kaip anglis. Jai įgėlus, po 30 minučių žmogus miršta.

SPROGSTAMOJI MEDŽIAGA GYDO

Iš vartojamojo sprogstamai medžiagai nitrato yra pagamintas naujas vaistas (peritrate), kuris padeda gydyti širdies ligas (pav., angina pectoris). Dr. Travis Windsor (University of Southern California) yra jį išbandęs 125 asmenims, iš kurių 90 vaistas padėjo.

"Darb."

mas. Ignacas pradžioje vykti Indijon buvo paskyręs Bobadilą, tačiau šiam pačią paskutinę dieną susirgus, jo vietą turėjo užimti kitas ordino narys, ir kadangi Pranciškus Ksaveras tuo metu buvo Romoje, Ignacas nusprendė pasiūsti jį.

Paskutinę, jam belikusią, naktį Ksaveras praleido skubiai lopydamas savo suplyšusią sutaną, o sekantį rytą jis jau pradėjo savo kelionę. Rūbas, kurį vilkėjo, brevijorius ir menkas paviržis sudarė visą jo mantą, kai jis, portugalų pasiuntinio lydimas, sausumos keliu vyko į Lisaboną, iš kur tik po metų laukimo Ksaveras galėjo įsėsti į burlaivį, kuris jį turėjo vežti aplink Gerosios Vilties kyšulį į Indiją. Praslinko dar daug kitų mėnesių, kol jis pagaliau išvydo tą stebuklą šalį, iš kurios naujasis pasaulis turėjo būti užkariautas "didesnei Dievo garbei".

Laivas palengva plaukė aukštyn plačia Mandovės upės vaga, kurios krantai buvo apaugę tamsiais kokoso palmių šilais, kol dešinėje pusėje neiškilo G o a , portugalų Indijos valstybės sostinė. Europiniai tvirtovių mūrai, laivų dirbtuvės ir ginklų sandėliai, pranciškonų vienuolyno pastatai, aukšti katedros ir kitų bažnyčių bokštai jau iš pirmo pažvelgimo leido spręsti, jog krikščionybė šiame pagonių pasaulyje yra laimėjusi milžinišką pergalę.

Išlipęs iš laivo, Ksaveras nustebežs žvelgė į margąją minią, kuri klegėjo, dainavo ir judėjo gatvėse tarp dramblių ir šventųjų karvių. Tai buvo keistos išvaizdos žmonės, kurie baltais, rudais ar juodais ilgais rūbais susisupę gurino į vieną ir kitą pusę. Ten buvo ūkininkų ir pirklių, buvo arabų, persų ir indusų, atvykusių iš Gučerato ir Ormuzdo, gi tarp jų, didelių skėčių dengiami, žingsniavo užkariautojai, portugalų hidalgai, kurių puošnūs rūbai buvo pasiūti iš tafto, šilko ir kitų brangių medžiagų, nesuskaitomų pažų ir ištisų būrių juodųjų vergų lydimi. Ant sienų dideli plakatai skel-

bė, kur ir kada galima laimėti atlaisdus ir kuriuo metu apvaikščiojamos įvairios bažnytinės šventės.

Pirmo savo pasivaikščiojimo metu Ksaveras užsuko į katedrą, ir dabar jam atsiskleidė katalikybės trijūmfas toje tolimoje šalyje. Čia jis pamatė palankiuose atvykstant miesto turtuolius ir kilminguosius. Prabangūs neštuvai skynė kelią pro judančią minią, ir iš jų lipo tamsios veido spalvos ponios, brangakmeniais apsėtais rūbais, dažytais veidais, augštų karkų batais. Pažai skubėjo į katedros vidų, tiesė atsineštus kilimus, statė paausintas kėdes ir nešė maldaknyges, o paskui juos iškilmingai žengė į vidų vaikų ir tarnaičių lydimos ponios į joms skirtąsias vietas.

Pasirodė minios ir tų keistų žmonių, kurie savo rūbais ir odos spalva atstovavo čiabuvius. Jie nešėsi storus rožančius ant kaklo ir, įėję į bažnyčios prieangį, pamaldžiai lenkė galvas.

Pasididžiavimas ir laimė pripildė misijonieriaus širdį, kai jis, baigęs tūkstančių mylių kelionę, pagaliau šioje pagonių šalyje tarėsi radęs antrąją krikščionybės sostinę. Remdamasis pirmais pasivaikščiojimų mieste įspūdžiais, Ksaveras su džiaugsmu rašė: "Goa yra visai krikščionių apgyventa... Turime būti dėkingi Viešpačiui Dievui, kad Kristaus vardas šioje tolimoje žemėje netikinčiųjų tarpe yra taip puikiai prazydęs!"

Susižavėjimas tačiau tęsėsi tik trumpą laiką, nes, arčiau pažinęs kraštą, jo krikščioniškus valdovus ir čiabuvius, Ksaveras turėjo prisipažinti buvęs suklaidintas aukštų Europinio stiliaus mūrų, katedrų ir maldininkų spūsties prie bažnyčios.

(Bus daugiau)

O. B. Audronė

NEPABĖGSI

Bėgi — nepabėgsi —
Aš tave seku.
Skubame, juk, dviese
Žydinčiu taku.

Aš — visa tavoji —
Tu — visa mana.
Platus norai moja —
Tu ir aš jauna.

Tu — gelė gražiausia
Iš gėlių visų —
Jei tave sugausiu —
Žemėj bus šviesu.

Vardas tau — jaunystė,
Vėjų mylima,
Tau žiedai nevysta —
Švinta sūtema.

Šypsni tavo gražų —
Spindinti nešu —
Tu nebūk miržas —
Sekt tave gražu.

Bėgi — nepabėgsi —
Aš tave seku —
Skubinamės dviese
Žydinčiu taku.

Redaguoja vyr. sktn. A. Krausas

ISISTEIGĖ VYČIŲ BURELIS

Brisbanėje, Quinslande, š. m. gegužės mėn. 5 d. "Dr. Vinco Kudirkos" sk. vyčių būrelis pradėjo veikti. Naujam įsisteigusiam vienetai vadovauja: būrelio vadas s. v. sltn. R. Budrys, jo pavad. s. v. pskn. J. Urbonas, išdin. sltn. P. Stelmokas bei kultūros reikalų vadovas s. v. sltn. Pov. Stelmokas. Pakelti į vyr. skiltininko laipsnį draugininkas jūr. sk. Alfonsas Alčiauskas ir s. v. Mikas Rudys. Mišrioje draugovėje su sesėmis sėkmingai dirba sltn. M. Grigulevičiūtė. Tiek sk. vyčiams, tiek mišrios draugovės skautams bei skautėms linkime našaus darbo. Gražu būtų, kad skautiškas veikimas Brisbanėje išaugtų į savarankišką vietininkiją.

SIAUBINGOS BIRŽELIO DIENOS

Birželio 21 d. Victorijos Tuntas minėjo birželio liūdnuosius įvykius. Minėjimas pradėtas tuntininko pskn. J. Makulio žodžiu. Po jo vyr. sktn. A. Krausas ilgesniame žodyje nušvietė laisvosios Lietuvos gyvenimą ir siaubingas dienas bolševikams okupavus. Prisiminta ir tos didžiosios aukos iš skautiškosios šeimos.

JAUNIMO KURSAI SYDNĖJUJE

Atitrūkus nuo gimtojo krašto, mūsų atsivežtieji kultūros lobiai pamazū ima išsekti, nes jie nėra beribiai; todėl ne tik jaunimui, bet ir suaugusiems pravartu atsigaivinti tautinės kultūros dvasia. Ypač šią tautinę kultūrą reikia ugdyti jaunimo sąmonėje, kurioje ji nebuvo spėjusi tinkamai prigyti.

Nenuostabu, kad suaugęsiai jaunimas, atsidūręs tautinės ir svetimos aplinkos kryžkeleje, šiandien pergyvena sunkią dvasinę krizę. Nesiprįsiant savosios kultūros pradų, jaunimo dvasioje įsigali svetimų įtakos, žalojančios jo tautinę sąmonę.

Svetimoji kultūra iš esmės nėra blygybė, bet yra blogai, jei tai duodama pirmenybė prieš savąją; ji tada neigiamai veikia normalų tautinės asmenybės vystymąsi. Jeigu jau esame lietuviais, tai turime ir būti įsisąmoninę lietuviybės praduose.

Jaunimas privalo pažinti savo kalbą ir kraštą, savo tikėjimą ir istoriją, savo tėvynės dvasinę ir materialinę kultūrą, kitaip jis neišliks lietuviškas ir bus žuvęs Lietuvai.

A. Lietuvių Bendruomenė rūpinasi visame krašte steigti jaunimo kursus. Tokius kursus Sydnėje, pasikaitų formoje, organizuoja bendrai ALB Sydnėjaus Apylinkė per savo švietimo skyrių, A. Lietuvių Studentų Atstovybė Sydnėjaus skyrius ir L. K. Fondo Sydnėjaus skyrius.

Visa eilė mūsų intelektualų sutiko būti paskaitininkais, kurių dauguma yra savos srities specialistai. Pradžioje kursai veiks sekmadieniais, Camperdown parapijos salėje.

Organizatoriai dės pastangų kursams sudaryti geras veikimo sąlygas. Kursų pasisekimas daugiausia priklausys nuo jaunimo, t. y. kiek dar jame yra gyvas tautinis jausmas ir tautinė dvasia.

Tikime, kad mūsų visuomenė tą sumanymą palaikys ir jaunimo kursų visokiariopai parems.

Apie kursų vietą ir laiką bus pranešta per spaudą, jaunimo organizacijas ir bažnyčią.

Kursų Organizatoriai

Jos pagerbtos tylos minute. Pabigailai nušviesta pareigos ir uždaviniai skautiško jaunimo. Skautai ir skautės padėkdamo, sesės padainavo vieną partizanų dainą. "Pempių" skiltis suvaidino tai dienai pritaikytą vaizdelį.

Džiugu, kad šis minėjimas įvyko jau savame skautų bukle.

APDOVANOTI UŽ NUOPELNUŠ SKAUTIJAI

P. L. S. S. Tarybos Pirmija, įvertinusi atliktus darbus lietuviškai skautijai, apdovanojo vyr. sktn. A. Krausą aukščiausiu skautų garbės ženklu — Gedimino Vilko ordinu ir sktn. V. Neverauską, Brolijos Vadeivą Australijoje, — Už nuopelnus ordinu.

ORGANIZUOJASI JUROS SKAUTAI

Melbourne prie Victorijos Tunto pradėjo organizuoti jūros skautai. Tie patys skautukai raginami net dviejų vadovų rašyti į jūros skautus. Tunto vadovybė turėtų šį nenormalumą pašalinti ir kuriam vienam pavesti dirbti su jūros skautais, kad nebūtų dvilipumo.

IŠSAUGOKIME KALBOS GRYNUMĄ

Sakytina ir rašytina a n t v a l a n d i s , o n e v i r š v a l a n d i s . P a s t a r a s a i y r a v e r t i m a s i š s v e t i m ų k a l b ų . L i e t u v i s s a k o : a n t k a p i s , a n t g a l v i s , a n t r a š t ė , a n t a k i s . J e i n e t u r ė t u m ė m g e r e s n i o , g a l ė t u m ė m s a k y t i v i r š v a l a n d i s , p a g a l v i r š u k a l n ė (i r) , v i r š u g a l v i s . T a i p p a t s a k y t i n a a n t ž m o g i s , o n e v i r š ž m o g i s . B a r u i t u r i m e l i e t u v i š k ą ž o d j a l i n ė a r a l u d ė . R a š y t i n a i r s a k y t i n a t a k s i s (i o , j) s u k i r č i u p i r m a j a m e s k i e m e n y j e , b e t n e t a k s i . G a l ė t u m ė m j o v i e t o j e v a r t o t i v e ž ė j ą . B a ų n y č i ą y r a l a b a i n e s k o n i n g a s s k o l i n y s i š g u d ų k a l b o s . K i e k s u n k i a u s u j u o k o v o t i d ė l j o j o i š i s a k n i j i m o . T u r i m e g r a ų z i u s l i e t u v i š k u s š v e n t n a m i o i r m a l d y k l o s p a k a i t a l u s . N e t i r m ū š k u n i g u s n e t u r ė t ų b a i d y t i t i e l i e t u v i š k i p a k a i t a l a i , n o r s j e g a l i r p r i m i n t ų p r i e š k r i k š č i o n i š k u o s i u s l a i k u s . J u k i r b a z i l i k a y r a s k o l i n y s i š p r i e š k r i k š č i o n i š k ų g r a i k ų " b a s i l e i o s " , v ė l i a u r o m ė n a m s p a ž j s t a m a " b a s i l i c a " v a r d u . P a č i a i g i k r i k š č i o n i ų a r k a t a l i k ų b e n d r u o m e n e i n u s a k y t i v y s k . S k v i r e c k a s s i ū l o e k l e z i j o s ž o d j .

Ziemys

KAIP YRA SU DIRBTINIŲ LIETUMI?

JAV Karo Departamentas po penkerių metų bandymų sustabdo tyrinėjimus iššaukti dirbtinį lietų. Tyrinėjimai buvo daromi padėdant General Electric Co. Jie buvo pradėti 1947 metais, kai du šios bendrovės mokslininkai, Dr. Vincent Schaefer ir Bernard Vonnegut, paskelbė, kad debesis "apsėjus" tam tikrais kristalais, galima sukelti lietų. Prieš dvejus metus Karo Departamento buvo paskelbta, kad tyrinėjimai davė gerų rezultatų. Pavyzdžiui, lėktuvas debesuotoje vietoje, kur jam reikia nusileisti, gali prasikirsti pro debesis "skylę" (priversti debesį greitai išsisklaidyti). Ar tai yra tikrai praktiška, nežinia. Manoma, kad bandymai yra gerai pavykę, užbaigti, tik jų daviniai neskelbiami.

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS

Tikimasi, kad dar šiais metais Amerikoje bus išleistas Pasaulio Lietuvių Žinynas. Kokia tai bus knyga ir kokie jos uždaviniai, čia mes norėtume trumpai Australijos lietuvių visuomenę supažindinti.

Kaip žinome, šandie beveik nėra nė vieno pasaulio krašto, kuriame nebūtų įsikūrusių arba laikinai prisiglaudusių lietuvių. Visur jų yra. Tačiau kaip jie kitur įsikūrė, kokios jų gyvenimo sąlygos ir pati aplinka, mes nedaug tezinome. Iš trumpų korespondencijų, kurių kartais pasitaiko viename ar kitame lietuviškame laikraštyje, mes negalime susidaryti pilnesnio vaizdo apie pačias kituose kraštuose gyvenimo sąlygas ir lietuvių padėtį. Minimos knygos pats pagrindinis tikslas atrodo ir bus suglausti duoti žinių apie kiekvieną kraštą, kur yra prisiglaudusių lietuvių, patį lietuvių kūrėmąsi ir jų gyvenimą bei tautinę veiklą. Šitokia informacinė knyga šiandie yra labai svarbi ne vientik visuomeninkams, bet ir kiekvienam lietuviui, kuriam rūpi bendrieji mūsų tautos reikalai. Joje rasi ne vien tik atskirų organizacijų adresus, bet net ir paskirų visuomenės veikėjų, kultūrininkų alfabetinį sąrašą ir jų gyvenvietes. Tiesa, tokios rūšies ir svarbos knyga gal būt mums būtų buvusi daug reikalingesnė ir būtų turėjusi daug didesnės reikšmės anomis dienomis, kada mums reikėjo emigruoti iš Vokietijos. Aišku, šio darbo turėjo savų laikų griebtis Draugija Užsienio Lietuviams Remti, ir jeigu tokią knygą kaip minėta, mes būtume turėję anksčiau, tikriausiai lietuvių pasiskirstymas po pasaulį būtų kitoks,

PRAŠOME SPAUDOS

Dabar mes dažnai ko paprašom. Dėl to gali atrodyti, kad ta Vasario 16 Gimnazija nelabai pasotinama. O tačiau ne visai taip. Ji labai kukliai verčiasi ir gyvena be jokios prabangos. Juk nėra tai prabanga, kai berniukai ir mergaitės, sana sunkių mokslo dalykų, gražiai choru padainuoja gimtines dainėles, pašoka tautinių šokių, ką nors suvaidina, ką nors sužadžia ir taip save palinksmina ir dar retkarčiais užklystančius svečius padžiugina. O kartais ir patys kur pakvesti iškyta. Tai nėra prabanga, o tik būtina pramoga, turinti ir didelės auklėjamos reikšmės. Bet ir ne apie tai dar norėčiau sakyti. Mūsų berniukai ir mergaitės trokšta ir kitokios pramos, o kas jos netroškštų, tai turėtų įsipareigoti. Turiu galvoje, žinoma, skaitymus. Jų Gimnazijai taip pat reikia. Negalėtume skųstis, kad visai neturime: yra, tik nepakankamai, ypač naujai išeinančios literatūros.

Jau ne vieną kartą ir seniau esu susūkęs: skaitymo jaunimui! Tą pat kartoju ir dabar. Jaunimas — didžiausias skaitytojas, ypač iš mažens. Kai iš ankstybos jaunystės įpras, visą amžių skaitys. Jei to įpratimo nebus — veltui šauksim ir dejuosim, kad knyga neranda kelio į skaitytoją. Kur gi pirmiausia einam su knyga, kam ją siūlom? Ogi suaugusiems ir be knygos apsipratusiems, bet neduodam vaikams, jaunimui, kurie prašyte prašo. Didelė klaida, deja, ta klaida nuo seniai tebesikartoja.

Tačiau atsiprašau. Mano reikalas čia dabar mažesnis: Vasario 16 Gimnazijai trūksta naujausios literatūros — naujai išleistų ir leidžiamų knygų, žurnalų ir laikraščių. Kai viešni tautiečiai paremia Gimnaziją savo aukomis pinigais, tai ar negalėtų kiti laikraščiais ir knygomis?

Labai prašau visus knygų leidėjus siuntinėti Gimnazijos egzempliorių po du arba nors po vieną egzempliorių kiekvienos naujai išleistos knygos. Laikraščių ir žurnalų administracijas prašau siuntinėti Gimnazijai savo leidžiamų laikraščių ir žurnalų

negu kad yra šandie.

Pasaulio Lietuvių Žinyną rengia ir jo išleidimu rūpinasi žinomas Amerikos lietuvių veikėjas Anicetas Simutis. Knyga bus leidžiama ir platinama prenumeratos būdu, panašiai kaip kad Vokietijoje buvo išleista Lietuvos Istorija arba Lietuvių Kalbos Vadovas.

Kad skaitytojas susidarytų apie minimą knygą aiškesnį ir konkretesnį vaizdą, čia paduodame jos suglaustą provizorinį turinį:

1. Bendroji dalis. Šioje dalyje bus rašoma apie lietuvių išeivių uždavimus šių dienų pasaulyje, bus duotas alfabetinis svarbesniųjų lietuvių bei tarptautinių organizacijų sąrašas su pastovesniais adresais, lietuvių visuomeninkų, mokslininkų, rašytojų, žurnalistų, menininkų, kunigų ir kitų lietuvių kultūrininkų sąrašas ir jų adresai, viso pasaulio lietuvių laikraščių, žurnalų ir kitokių leidinių bei leidyklų sąrašas ir adresai, praktiškojo pobūdžio informacijos, k. a. visų šalių piniginiai vienetai ir jų vertė santykiu su amerikoniškuoju doleriu 1952 m. pradžioje ir visa eilė kitokių bendrų informacijų, dažnai sutinkamų kasdieniniame gyvenime.

2. Specialioji dalis. Čia bus paduodamos žinios apie kiekvieną kraštą ir jame gyvenančius lietuvius. Tarp kitų kraštų bus duota plačiausia informacija apie JAV, nes ten daugiausiai yra lietuvių ir ten galima sakyti yra centralizuota visa lietuvių poitinė ir kultūrinė veikla.

Tai toks atrodytų bendras vaizdas apie Pasaulio Lietuvių Žinyną. Šalia kitų kraštų jame bus ir Australijos skyrius, kurį suredaguoti ALB Krašto Valdyba pakvietė Vincą Kazoką. Šis gi iš savo pusės pakvietė bendradarbiais J. Zukauską, J. Kedį, J. Kalakonį, J. Vaičaitį ir kt.

taip pat po du egzempliorius: vieną atiduotume į mokinių skaityklą, o kitą komplektuotume.

Tiesa, kaikurie knygų leidėjai ir laikraščių administracijos jau ir siuntinėja savo leidinius — labai dėkui.

O prašau nesuabejoti ir dėl leidinių tinkamumo jaunimui: čia gavę atskirsim, kas jaunimui, kas mokytojams. Žinokim taip pat, kad mokytojų atlyginimai menki, ir spaudos įsigyti jiems nelengva.

Tai gi tikėsimės ir lauksim, o susilaukę džiaugsimės kiekvienu leidiniu ir būsim dėkingi.

Mūsų adresas: Litauisches Gymnasium, (23) Diepholz — Flugplatz, Bloc 7, Germany.

Visus laikraščius prašau šį atsišaukimą persispausdinti.

A. Giedrius Giedraitis
Vasario 16 Gimnazijos Direktorius

AUKOS LIETUVIŲ GIMNAZIJAI

Vasario 16 Gimnazijai Diepholze aukų atsiuntę šie tautiečiai:

A. Karazijienė	£1
J. Simaitis	10/0
A. Pranauskas	£1
A. V. Anulis	£2
Ant. Černius	£1
G. Zemkalnis	£1
V. Gražulis	5/0
Br. Lukavičius	£3
ALB Adelaidės Apyl. V-ba	£16
A. Griškauskas	10/0
Č. Čekanauskas	£1.3.11
J. Žitkevičienė	£1.12.6
K. Dabravolskis	£2
"Rykštė" jum. žurnalas	£2
S. Jokūbaitis	£1.10.0
ALB Launcestono Apyl. V-ba	£3
B. Lukavičius	8/0
A. Griškauskas	15/0
Kalvaičiai	10/0
E. Markonienė	£2
J. Žitkevičienė	£1.14.0
S. Jokūbaitis	£1

Visiems aukotojams širdingas dėkui! Prašome ir toliau nepamiršti šios vienintelės lietuviškos gimnazijos tremtyje ir savo aukomis paremti jos sunkų darbą. AL Leidykla